

САМООЦІНЮВАННЯ РІВНЯ СФОРМОВАНOSTІ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВИКЛАДАЧА МИСТЕЦЬКОЇ ШКОЛИ

Збірка діагностичних матеріалів



Київ - 2025

**ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
ЗМІСТУ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ**

**Самооцінювання рівня сформованості
компетентностей викладача мистецької школи**

Збірка діагностичних матеріалів

Київ – 2025

Самооцінювання рівня сформованості компетентностей викладача мистецької школи : збірка діагностичних матеріалів / уклад. Ін. М. Ковальчук ; за заг. ред. М. М. Бриль. Київ : ДНМЦЗКМО, 2025. 56 с.

Рецензенти:

Колос Т. М., начальник відділу мистецької освіти Департаменту мистецтв Міністерства культури та стратегічних комунікацій України.

Козіна В. Ю., начальник відділу початкової і профільної мистецької освіти управління мистецької освіти Держмистецтв.

Дизайн: Ковальчук Ір. М.

Державним науково-методичним центром змісту культурно-мистецької освіти розроблено інструмент для самоаналізу викладачів мистецьких шкіл – анкети самооцінювання рівня сформованості загальних та професійних компетентностей, до яких включено всі компетентності, які зазначені в професійному стандарті «Викладач мистецької школи (за видами навчальних дисциплін)». За допомогою анкет викладач може оцінити рівень сформованості вмінь, знань, а вирішення проблемних ситуацій сприятиме збагаченню практичного досвіду.

© Бриль М.М., 2025

© Ковальчук І.М., 2025

© Державний науково-методичний центр змісту культурно-мистецької освіти, 2025

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
1. Анкета самооцінювання рівня сформованості загальних та професійних компетентностей	6
Загальні компетентності	6
Професійні компетентності	7
<i>А. Організація та проведення навчання</i>	<i>7</i>
<i>Б. Визначення здібностей учнів та оцінювання їх досягнень у процесі навчання</i>	<i>8</i>
<i>В. Участь в організації освітнього процесу та методичне забезпечення навчання</i>	<i>8</i>
<i>Г. Безперервний професійний розвиток</i>	<i>8</i>
2. Анкета самооцінювання рівня сформованості компетентності А 1. «Здатність забезпечувати досягнення результатів навчання»	9
<i>Практичні ситуації</i>	<i>11</i>
3. Анкета самооцінювання рівня сформованості знань, пов'язаних зі здатністю забезпечувати інклюзивне навчання в мистецькій школі	12
<i>Практичні ситуації</i>	<i>14</i>
4. Анкета самооцінювання рівня сформованості компетентності А 2. «Здатність забезпечувати демонстрування учнем мистецьких досягнень»	17
<i>Практичні ситуації</i>	<i>19</i>
5. Анкета самооцінювання рівня сформованості компетентності А 3. «Здатність до роботи з документами, що відображають та забезпечують освітній процес»	20
<i>Практичні ситуації</i>	<i>21</i>
6. Анкета самооцінювання рівня сформованості компетентності А 4. «Здатність навчати, вести ділову та професійну комунікацію державною мовою»	23
<i>Практичні ситуації</i>	<i>25</i>
7. Анкета самооцінювання рівня сформованості компетентності А 5. «Здатність планувати»	26
<i>Практичні ситуації</i>	<i>27</i>

8. Анкета самооцінювання рівня сформованості компетентності	
А 6. «Здатність використовувати цифрові технології»	29
<i>Практичні ситуації</i>	<i>30</i>
9. Анкета самооцінювання рівня сформованості компетентності	
Б 1. «Здатність визначати рівень здібностей учнів»	32
<i>Практичні ситуації</i>	<i>33</i>
10. Анкета самооцінювання рівня сформованості компетентності	
Б 2. «Здатність використовувати новітні технології в процесі оцінювання»	35
<i>Практичні ситуації</i>	<i>37</i>
11. Анкета самооцінювання рівня сформованості компетентності	
Б 3. «Здатність здійснювати моніторинг індивідуальних навчальних досягнень учнів і прогнозувати результати навчання»	38
<i>Практичні ситуації</i>	<i>39</i>
12. Анкета самооцінювання рівня сформованості компетентності	
В 1. «Здатність розробляти, адаптувати та узагальнювати навчальні матеріали»	41
<i>Практичні ситуації</i>	<i>42</i>
13. Анкета самооцінювання рівня сформованості компетентності	
В 2. «Здатність до поширення власного професійного досвіду»	44
<i>Практичні ситуації</i>	<i>45</i>
14. Анкета самооцінювання рівня сформованості компетентності	
В 3. «Здатність до взаємодії з колегами та керівництвом»	47
<i>Практичні ситуації</i>	<i>48</i>
15. Анкета самооцінювання рівня сформованості компетентності	
Г 1. «Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності»	50
<i>Практичні ситуації</i>	<i>52</i>
16. Анкета самооцінювання рівня сформованості компетентності	
Г 2. «Здатність визначати напрями, види та способи підвищення рівня власних педагогічних та фахових компетентностей»	53
<i>Практичні ситуації</i>	<i>55</i>

ПЕРЕДМОВА

Успішна діяльність у будь-якій сфері, особливо у сфері освіти, вимагає **вміння аналізувати свою роботу, оцінювати власну професійну діяльність**. Це дозволяє зрозуміти, які компетентності для професійної самореалізації потрібно вдосконалити, яких знань та навичок не вистачає для актуального професійного розвитку. Викладач, який може навчатися, постійно розвиватися, передає знання набагато ефективніше. Однак, щоб зрозуміти, яких знань, вмінь, навичок Вам не вистачає для досягнення максимального результату у викладацькій діяльності, сформувані індивідуальну траєкторію професійного розвитку пропонуємо комплексний інструмент для оцінювання своїх професійних компетентностей. З огляду на те, що в системі мистецької освіти існує процедура атестації, яка є стимулом для цілеспрямованого безперервного підвищення рівня професійної компетентності педагогічних працівників, та інституалізація їхніх трудових функцій в професійні стандарти, що широко впроваджується в Україні в останні роки, відповідальність кожного професіонала – грамотно та своєчасно відповідати на актуальні виклики часу, постійно професійно самовдосконалюватися.

Для методичної допомоги викладачам сфери мистецької освіти в цих напрямках професійного саморозвитку, а також для організації такої рефлексивної роботи адміністраціям мистецьких шкіл, Державним науково-методичним центром змісту культурно-мистецької освіти розроблено покроковий інструмент для самоаналізу – **анкети самооцінювання рівня сформованості загальних та професійних компетентностей**, до яких включено всі компетентності, які зазначені в професійному стандарті «Викладач мистецької школи (за видами навчальних дисциплін)».

Відповідно до професійного стандарту «Викладач мистецької школи (за видами навчальних дисциплін)» виокремлюють **4 трудові функції**, що охоплюють 14 професійних компетентностей викладача мистецької школи. Тому **загальна кількість анкет 16**:

1 анкета – оцінювання всіх компетентностей;

14 анкет відповідають 14-ти компетентностям, що прописані в стандарті;

1 анкета пов'язана з питаннями інклюзивного навчання).

У кожній анкеті 10 питань та декілька практичних ситуацій.

Анкетування допоможе **викладачам** зрозуміти свої сильні та слабкі сторони у виконанні професійних обов'язків, адміністрації мистецьких шкіл можуть використовувати укладені матеріали для організації моніторингу рівня сформованості компетентностей викладачів і так здійснювати моніторинг якості освітніх послуг та кадрового потенціалу шкіл.

Під час розробки анкет як приклад було використано збірник діагностичних матеріалів «Учительський ангрейд: самооцінювання професійної діяльності: збірник діагностичних матеріалів / Ю. Борисенко, О. Венгловська, Г. Гладкова, І. Новик, О. Стягунова, О. Федоренко; за заг. ред. І. Новик. Київ : УІРО, 2024. 102 с.».

АНКЕТА 1

САМООЦІНЮВАННЯ РІВНЯ СФОРМОВАНOSTІ ЗАГАЛЬНИХ ТА ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Оцініть свої загальні та професійні компетентності від 1 до 5 та розрахуйте середню арифметичну оцінку за кожним розділом, де:

- 5 – високий рівень** (компетентність сформована на найвищому рівні);
4 – вище середнього (Ваш рівень знань, умінь і навичок на високому рівні, проте окремі напрями потребують поглиблення);
3 – середній (значний рівень знань, умінь і навичок для виконання трудової функції, однак деякі знання та навички потребують розширення та удосконалення);
2 – нижче середнього (компетентність ще формується, рекомендовано долучитися до курсів з підвищення кваліфікації або ознайомитися з додатковими матеріалами (друкованими, електронними, відео) за потрібною темою);
1 – низький (компетентність потрібно сформувати).

Середня арифметична оцінка, отримана за результатами самооцінювання компетентностей у кожному розділі, демонструє рівень сформованості загальних та професійних компетентностей.

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

*Розрахуйте середню арифметичну оцінку
(максимальна кількість балів – 40)*

№	Загальні компетентності	Оцінка рівня володіння				
1.	Здатність забезпечувати індивідуальний підхід до учнів	1	2	3	4	5
2.	Здатність підтримувати під час навчання сприятливий психологічний клімат	1	2	3	4	5
3.	Здатність дотримуватися професійних та етичних норм поведінки	1	2	3	4	5
4.	Здатність працювати індивідуально та в команді	1	2	3	4	5
5.	Здатність запобігати виникненню конфліктних ситуацій	1	2	3	4	5
6.	Здатність застосовувати у діяльності професійну термінологію	1	2	3	4	5

7.	Здатність планувати та організовувати діяльність відповідно до обсягу та особливостей завдань	1	2	3	4	5
8.	Здатність дотримуватись правил та норм охорони праці, гігієни праці та вимог пожежної безпеки	1	2	3	4	5
	Загальна кількість балів:					
	Середньоарифметична кількість балів:					

ПРОФЕСІЙНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

А. Організація та проведення навчання
Розрахуйте середню арифметичну оцінку
(максимальна кількість балів – 30)

№	Професійні компетентності	Оцінка рівня володіння				
1.	Здатність забезпечувати досягнення результатів навчання	1	2	3	4	5
2.	Здатність забезпечувати демонстрування учнем мистецьких досягнень	1	2	3	4	5
3.	Здатність до роботи з документами, що відображають та забезпечують освітній процес	1	2	3	4	5
4.	Здатність навчати, вести ділову та професійну комунікацію державною мовою	1	2	3	4	5
5.	Здатність планувати	1	2	3	4	5
6.	Здатність використовувати цифрові технології	1	2	3	4	5
	Загальна кількість балів:					
	Середньоарифметична кількість балів:					

**Б. Визначення здібностей учнів
та оцінювання їх досягнень у процесі навчання**
*Розрахуйте середню арифметичну оцінку
(максимальна кількість балів – 15)*

№	Професійні компетентності	Оцінка рівня володіння				
1.	Здатність визначати рівень здібностей учнів	1	2	3	4	5
2.	Здатність використовувати новітні технології в процесі оцінювання	1	2	3	4	5
3.	Здатність здійснювати моніторинг індивідуальних навчальних досягнень учнів і прогнозувати результати навчання	1	2	3	4	5
	Загальна кількість балів:					
	Середньоарифметична кількість балів:					

**В. Участь в організації освітнього процесу
та методичне забезпечення навчання**
*Розрахуйте середню арифметичну оцінку
(максимальна кількість балів – 15)*

№	Професійні компетентності	Оцінка рівня володіння				
1.	Здатність розробляти, адаптувати та узагальнювати навчальні матеріали	1	2	3	4	5
2.	Здатність до поширення власного професійного досвіду	1	2	3	4	5
3.	Здатність до взаємодії з колегами та керівництвом	1	2	3	4	5
	Загальна кількість балів:					
	Середньоарифметична кількість балів:					

Г. Безперервний професійний розвиток
*Розрахуйте середню арифметичну оцінку
(максимальна кількість балів – 10)*

№	Професійні компетентності	Оцінка рівня володіння				
1.	Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати потреби у власному професійному розвитку	1	2	3	4	5
2.	Здатність визначати напрями, види та способи підвищення рівня власних педагогічних та фахових компетентностей	1	2	3	4	5
	Загальна кількість балів:					
	Середньоарифметична кількість балів:					

АНКЕТА 2
САМООЦІНЮВАННЯ РІВНЯ
СФОРМОВАНOSTІ КОМПЕТЕНТНОСТІ
А 1. «ЗДАТНІСТЬ ЗАБЕЗПЕЧУВАТИ ДОСЯГНЕННЯ
РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ»

Для того, щоб оцінити рівень сформованості першої професійної компетентності *А1. «Здатність забезпечувати досягнення результатів навчання»*, пройдіть експрес-оцінювання, підрахуйте свої бали та оцініть себе.

На кожне питання надайте відповідь від 1 до 5:

- 1 бал – ні, ніколи
- 2 бали – ні, у більшості випадків
- 3 бали – частково
- 4 бали – так, у більшості випадків
- 5 балів – так, завжди

Підрахуйте загальну кількість балів і встановіть рівень сформованості компетентності:

46–50 – високий рівень (компетентність сформована на найвищому рівні);

43–45 – вище середнього (Ваш рівень знань, умінь і навичок на високому рівні, проте окремі напрями потребують поглиблення);

38–42 – середній (значний рівень знань, умінь і навичок для виконання трудової функції, однак деякі знання та навички потребують розширення та удосконалення);

30–37 – нижче середнього (компетентність ще формується, рекомендовано долучитися до курсів з підвищення кваліфікації або ознайомитися з додатковими матеріалами (друкованими, електронними, відео) за потрібною темою);

0–29 – низький (компетентність потрібно сформувати).

№	Характеристика компетентності	Оцінка рівня володіння				
1.	Використовую різні види навчальних занять для забезпечення кращого засвоєння теоретичних знань та практичних вмінь	1	2	3	4	5
2.	Використовую різні форми роботи з нормотиповими учнями та учнями з особливими освітніми потребами (далі – ООП), для забезпечення високої ефективності кожного уроку	1	2	3	4	5
3.	Володію професійною термінологією, постійно використовую на заняттях професійну лексику, пояснюючи учням нові слова та нагадуючи значення вивчених	1	2	3	4	5
4.	Проводжу заняття за типовою навчальною програмою / робочою навчальною програмою, що розроблені на основі типової навчальної програми / типової освітньої програми / освітньої програми закладу	1	2	3	4	5
5.	У разі потреби адаптую або модифікую навчальний матеріал, корегую методи, прийоми навчання для забезпечення досягнення учнями запланованих результатів	1	2	3	4	5
6.	Слідкую за інноваціями у сфері освіти, використовую новітні технології	1	2	3	4	5
7.	У разі потреби вільно застосовую ігрові, інформаційно-комунікаційні, особистісно орієнтовані технології тощо в освітньому процесі мистецької школи	1	2	3	4	5
8.	З метою урізноманітнення презентації навчального матеріалу, спрощення сприйняття інформації, підвищення якості освітнього процесу вільно використовую різноманітні технічні засоби під час уроків	1	2	3	4	5
9.	З перших занять налагоджую комунікацію з батьками / опікунами / рідними учнів, що дозволяє вивчити потреби дитини та зробити навчання більш ефективним	1	2	3	4	5
10.	Не допускаю конфліктних ситуацій під час групових занять, слідкую за психологічним кліматом на уроці, у разі потреби провожу бесіди щодо запобігання булінгу	1	2	3	4	5
Загальна кількість балів:						

ПРАКТИЧНІ СИТУАЦІЇ

*Оберіть одну, декілька відповідей або сформулюйте свою.
Наприкінці можете ознайомитися з варіантами вирішення ситуацій.*

Ситуація 1

Викладач дисципліни «Історія танцю» проводив з учнями першого року навчання ґрунтовні, насичені фактами уроки, на яких учні писали навчальні конспекти. Під час підсумкової атестації вони продемонстрували гарні теоретичні знання, однак під час відповіді на завдання з ілюстраціями щодо прикладів видатних театральних споруд, елементів хореографічних костюмів, зачісок тощо не могли обрати правильну відповідь.

Чому виникла така ситуація?

1. Для учнів 10 років теми першого семестру виявилися важкими, тому вони змогли завчити матеріал, однак розрізнати, ідентифікувати його ще не здатні.
2. Після першої теми викладач мав оцінити результати засвоєння матеріалу і за необхідності адаптувати зміст робочої навчальної програми.
3. Для учнів 10 років важко сприймати великий обсяг інформації, який не має візуальної підтримки. Якщо б викладач підкріплював текст презентацією / ілюстраціями / аудіо- або відеоматеріалами, результати були б кращими.

Відповідь

Правильним є третій варіант.

Ситуація 2

У класі акордеона на елементарному підрівні (4 рік навчання) займався учень, який дуже швидко вивчав усі заплановані викладачем музичні твори і тому постійно звертався до викладача з проханням надати додатковий матеріал. Але викладач зауважував, що програмовий матеріал занадто насичений, тому не потрібно його перевантажувати додатковими творами. Після закінчення елементарного підрівня, учень відмовився вчитися на базовому підрівні, пояснивши це тим, що йому нудно навчатися.

Що спровокувало успішного учня припинити навчання?

1. Учень подорослішав і в нього з'явилися інші уподобання.
2. Викладач мав прислухатися до учня і розширити його навчальний репертуар.
3. Учень був незадоволений своїми результатами.

Відповідь

Правильною є друга відповідь. Викладач має реагувати на потреби учня і у разі потреби додати до навчального репертуару твори, які б мотивували продовжити удосконалювати гру на інструменті.

АНКЕТА 3
САМООЦІНЮВАННЯ РІВНЯ СФОРМОВАНOSTІ ЗНАНЬ,
ПОВ'ЯЗАНИХ ЗІ ЗДАТНІСТЮ ЗАБЕЗПЕЧУВАТИ
ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ В МИСТЕЦЬКІЙ ШКОЛІ

Для того, щоб оцінити рівень сформованості знань, пов'язаних зі здатністю забезпечувати інклюзивне навчання в мистецькій школі, пройдіть експрес-оцінювання, підрахуйте свої бали та оцініть себе.

На кожне питання надайте відповідь від 1 до 5:

- 1 бал – ні, ніколи
- 2 бали – ні, у більшості випадків
- 3 бали – частково
- 4 бали – так, у більшості випадків
- 5 балів – так, завжди

Підрахуйте загальну кількість балів і встановіть рівень сформованості компетентності:

46–50 – високий рівень (компетентність сформована на найвищому рівні);

43–45 – вище середнього (Ваш рівень знань, умінь і навичок на високому рівні, проте окремі напрями потребують поглиблення);

38–42 – середній (значний рівень знань, умінь і навичок для виконання трудової функції, однак деякі знання та навички потребують розширення та вдосконалення);

30–37 – нижче середнього (компетентність ще формується, рекомендовано долучитися до курсів з підвищення кваліфікації або ознайомитися з додатковими матеріалами (друкованими, електронними, відео) за потрібною темою);

0–29 – низький (компетентність потрібно сформувати).

№	Характеристика здатності	Оцінка рівня володіння				
1.	Завжди погоджуюсь працювати з учнями з різними особливими освітніми потребами (ООП), оскільки розумію, що мистецтво сприяє розвитку кожної дитини, подоланню емоційних розладів, соціалізації тощо	1	2	3	4	5
2.	У разі потреби адаптую або модифікую робочу навчальну програму для забезпечення реалізації індивідуального підходу в навчанні учнів з ООП	1	2	3	4	5
3.	Розумію особливості роботи з різними категоріями учнів з ООП, зокрема з порушеннями слуху / зору / фізичного розвитку, РАС, СДУГ	1	2	3	4	5
4.	Знаю, як оцінювати роботу учнів з ООП, розробляю окрему систему оцінювання	1	2	3	4	5
5.	Проводжу бесіди з нормотиповими учнями щодо толерантного ставлення до дітей з ООП	1	2	3	4	5
6.	Забезпечую учасників освітнього процесу необхідними матеріалами, технічними засобами для досягнення запланованих результатів навчання з усіма здобувачами освіти	1	2	3	4	5
7.	Орієнтуюсь у професійній термінології інклюзивного навчання, дотримуюсь етики спілкування з учнями з ООП та їхніми рідними	1	2	3	4	5
8.	Постійно підвищую рівень професійної компетентності, ознайомлююсь з інноваціями, впроваджую інноваційні методики, технології в освітній процес	1	2	3	4	5
9.	Розширюю свої знання, зокрема, за потреби вивчаю шрифт Брайля, жестову мову, методи альтернативної та додаткової комунікації тощо	1	2	3	4	5
10.	З перших занять налагоджую комунікацію з батьками / опікунами / рідними учнів, що дозволяє вивчити потреби учня з ООП та зробити навчання більш ефективним	1	2	3	4	5
Загальна кількість балів:						

ПРАКТИЧНІ СИТУАЦІЇ

Усі ситуації було складено на основі прикладів, які надали викладачі мистецьких шкіл під час реалізації проєкту ДНМЦЗКМО з підвищення кваліфікації з проблемних аспектів інклюзивної мистецької освіти «Інклюзивна середа» (дистанційна форма проведення, червень 2024 року).

*Оберіть одну, декілька відповідей або сформулюйте свою.
Наприкінці можете ознайомитися з варіантами вирішення цих ситуацій викладачами, які представили свій досвід.*

Ситуація 1

На уроки з фортепіано почала ходити дівчинка (6 років), яка ніяк не йшла на контакт з викладачем (у дівчинки спостерігалися аутичні прояви). Ігнорувала те, що він пояснював, плакала на заняттях, нічого не робила. Приходила вона завжди зі своєю улюбленою іграшкою. На заняття ученицю приводила бабуса. Викладач не міг вирішити спочатку як привернути увагу дитини до занять музикою.

Як, на Вашу думку, викладач вирішив цю проблемну педагогічну ситуацію?

1. Почав розповідати навчальний матеріал бабусі, спілкувався з нею, як з ученицею.
2. Почав спілкуватися з іграшкою дівчини, саме іграшці пояснював теорію, демонстрував гру, вмикав музичні приклади.
3. Продовжив спілкуватися з ученицею, незважаючи на її неуважність, продовжив ставити їй запитання, незважаючи на те, що не отримував відповіді.
4. Запропонував бабусі перевести дівчинку до іншого викладача, аргументуючи ситуацію особистісною несумісністю з ученицею.

Відповідь

Викладач почав все розповідати іграшці, поводитися з нею, як з ученицею. Оскільки іграшка була цінною для дівчинки, вона не залишила без уваги те, що відбувалось з важливою та значущою для нею річчю, і через деякий час дівчинка почала реагувати на викладача. Навчання налагодилося.

Ситуація 2

У театральний клас прийшов учень з розладами аутистичного спектра, який не вмів читати і писати. Викладачка вирішила долучити його до вистави, дала невеличкий текст. Однак учень не міг запам'ятати жодного слова, він просто виходив на сцену і мовчав.

Що в такій ситуації зробила викладачка?

1. Прибрала зі сценарію персонаж хлопчика. Пообіцяла йому роль у наступній виставі.

2. Змінила роль хлопчика. За новим сценарієм він мовчки спостерігав, що відбувається на сцені. А свої емоції та враження він відображав мімікою, а не словами.

3. Продовжила вивчати з учнем слова ролі, зменшивши їхню кількість.

4. Долучила ще одного героя, який промовляв слова, а учень з РАС їх повторював.

Відповідь

Викладачка прибрала слова і запропонувала хлопчику виходити на сцену і відображати свої враження від подій на сцені за допомогою міміки. Учень впорався з поставленим завданням та взяв участь у виступі.

Ситуація 3

До класу образотворчого мистецтва прийшла дівчинка з порушеннями слуху (зі зниженим слухом). Батьки звернулись до викладача з проханням розвивати не лише творчі здібності дівчинки, а й комунікативні.

Що в цій ситуації зробив викладач?

1. Порадив батькам віддати дитину на навчання до театрального відділення, оскільки там пропонується широкий спектр вправ на розвиток комунікативних навичок.

2. Пропонував учениці малювати різних персонажів, просив вигадувати про них історії і розповідати їх. Так спонукав дівчинку до постійного мовленнєвого контакту.

3. Використовував жестову мову для налагодження комунікації.

4. Усі завдання не лише проговорював, а й прописував. Відповіді від учениці також отримував у письмовій формі.

Відповідь

Правильна відповідь під номером 2. Пропонуючи завдання на створення історії, викладач розвивав і образне мислення дівчинки, і комунікативні навички.

Ситуація 4

У клас з нормотиповими учнями, які вивчали сольфеджіо та теорію музики, прийшов хлопчик із *синдромом Аспергера*. Учень мав такі складнощі в навчанні: неможливість зосередитися на самостійному виконанні завдання, особливо комбінаторного характеру. Одна з цілей навчання була сформувати здатність самостійно виконувати завдання з теорії музики різного ступеню складності (за зразком) протягом уроку.

Чи було досягнуто поставлену ціль? Якщо так, то за допомогою чого?

1. Так, на перших уроках викладачка демонструвала приклади виконання завдань, постійно контролюючи діяльність учня.

2. Так, на перші заняття викладачка разом з учнем розробляли приклади виконання завдань у кольорах, які обирав хлопчик. Це підтримало його мотивацію до навчання. Наступні способи підтримки обиралися після досягнення певних результатів на кожному навчальному етапі.

3. Ні, незважаючи на те, що тривалий час викладачка пояснювала алгоритми виконання завдань, учень так і не зміг продемонструвати самостійну діяльність.

4. Ні, індивідуальні консультації, прописані алгоритми дій не допомогли учню.

Відповідь

Правильна відповідь під номером 2. Залучення дитини до розроблення зразка виконання завдання, використання саме тих кольорів, яким учень віддавав перевагу, сприяли формуванню навичок самостійної роботи.

Ситуація 5

Батьки привели хлопчика з порушеннями зору в клас гри на гітарі з метою отримання сином музичної освіти в мистецькій школі. Щоб учень, який дуже погано бачив, почав розбиратися в нотному тексті та грати на гітарі, викладач мав внести зміни в освітній процес, адаптувати програму, застосувати нові форми навчання / види робіт.

Які, на Ваш погляд, дії викладача мали ефективний вплив на розвиток професійних компетентностей учня?

1. Уся інформація давалася на слух та закріплювалася певними діями, які виконував учень, наприклад, крокував під рахунок, виконував пластичні рухи, відтворював ритм оплесками, голосом.

2. Викладач декілька разів повторював теоретичний матеріал, інструкції до завдань, промовляючи все чітко.

3. Викладач спростив результати навчання, модифікуючи результати типової навчальної програми, розуміючи, що учень з порушеннями зору не зможе виконати типову навчальну програму, яка розрахована на опанування учнями без складних особливостей здоров'я, і досягнення ними всіх зазначених результатів.

4. Викладач підготував робочу програму для учня, яка передбачала засвоєння такого ж обсягу інформації, як і для нормотипових учнів, але змінювався темп засвоєння. Так він реалізовував адаптовану навчальну програму.

Відповідь

Правильними є 1, 2, 4 відповіді. Найкращий результат в оволодінні професійними навичками учнями з порушеннями зору дає поєднання мовлення з дією, коли учень власним тілом відчуває ритм, темп тощо. Коли, враховуючи розвиток учня та можливість виконати типову навчальну програму, викладач може підібрати засоби, які допоможуть реалізувати її повністю, але в адаптованому вигляді під індивідуальні запити учня.

АНКЕТА 4
САМООЦІНЮВАННЯ РІВНЯ
СФОРМОВАНOSTІ КОМПЕТЕНТНОСТІ
А 2. «ЗДАТНІСТЬ ЗАБЕЗПЕЧУВАТИ ДЕМОНСТРУВАННЯ УЧНЕМ
МИСТЕЦЬКИХ ДОСЯГНЕНЬ»

Для того, щоб оцінити рівень сформованості другої професійної компетентності *А2. «Здатність забезпечувати демонстрування учнем мистецьких досягнень»*, пройдіть експрес-оцінювання, підрахуйте свої бали та оцініть себе.

На кожне питання надайте відповідь від 1 до 5:

- 1 бал – ні, ніколи
- 2 бали – ні, у більшості випадків
- 3 бали – частково
- 4 бали – так, у більшості випадків
- 5 балів – так, завжди

Підрахуйте загальну кількість балів і встановіть рівень сформованості компетентності:

46–50 – високий рівень (компетентність сформована на найвищому рівні);

43–45 – вище середнього (Ваш рівень знань, умінь і навичок на високому рівні, проте окремі напрями потребують поглиблення);

38–42 – середній (значний рівень знань, умінь і навичок для виконання трудової функції, однак деякі знання та навички потребують розширення та вдосконалення);

30–37 – нижче середнього (компетентність ще формується, рекомендовано долучитися до курсів з підвищення кваліфікації або ознайомитися з додатковими матеріалами (друкованими, електронними, відео) за потрібною темою);

0–29 – низький (компетентність потрібно сформувати).

№	Характеристика здатності	Оцінка рівня володіння				
1.	Знаю, що здатність учня виступати перед аудиторією залежить від рівня володіння професійними, комунікативними навичками, психічних властивостей дитини, тому на уроках зосереджую увагу не лише на професійних знаннях	1	2	3	4	5
2.	Розумію, що здатність учня демонструвати свої мистецькі досягнення залежить від самосприйняття, розуміння власних сильних та слабких сторін. Тому кожен урок завершую аналізом досягнень, а також вмінь, навичок, які потрібно вдосконалити	1	2	3	4	5
3.	На уроці вивчаємо різні техніки, вправи, зокрема дихальні, які допомагають подолати хвилювання та сконцентрувати увагу	1	2	3	4	5
4.	Використовую техніку «Візуалізація успіху», під час виконання якої прошу учнів уявити майбутній успішний виступ, позитивну реакцію аудиторії тощо	1	2	3	4	5
5.	Під час освітньої діяльності наголошую на тому, що помилки є невід'ємною складовою навчання, головне – вміти навчатися на своїх помилках	1	2	3	4	5
6.	Поступово збільшую аудиторію, перед якою має виступити учень: рідні, друзі, однокласники, незнайомі гості	1	2	3	4	5
7.	Залучаю рідних, друзів, однокласників до обговорення виступів учнів, зазначаючи, що критика має бути конструктивною	1	2	3	4	5
8.	Використовую записи різних діячів культури для аналізу сильних та слабких сторін виступів	1	2	3	4	5
9.	Перед публічним заходом пропоную згадати попередні успішні виступи	1	2	3	4	5
10.	Обов'язково з учнем після концерту / публічного виступу / виставки проводимо аналіз заходу і працюємо над помилками	1	2	3	4	5
Загальна кількість балів:						

ПРАКТИЧНІ СИТУАЦІЇ

*Оберіть одну, декілька відповідей або сформулюйте свою.
Наприкінці можете ознайомитися з варіантами вирішення ситуацій.*

Ситуація 1

У класі фортепіано на елементарному підрівні (1-й рік) навчався учень, який демонстрував значні успіхи. Під час уроків виконував усі програмові твори на високому рівні. Викладач настільки був упевнений в успіху учня, що відразу долучив його до виступу на річному концерті. Однак, коли хлопчик вийшов на сцену, він не зіграв жодної ноти.

Що спричинило таку ситуацію?

1. Хлопчик звик грати лише перед викладачем, коли він опинився перед великою кількістю глядачів, настільки розгубився, що не зміг продемонструвати свої знання.
2. Викладач готував учня до виступу технічно, але не врахував психологічну складову. Перед великим концертом він мав дати учню можливість зіграти перед невеликою кількістю глядачів.
3. Учень погано себе почував, тому не зміг продемонструвати свої знання.

Відповідь

Усі три відповіді можуть бути правильними. Головне, що має пам'ятати викладач, не концентруватися лише на відпрацюванні технічних моментів, а й враховувати суб'єктивні фактори (самопочуття, настрій), психологічні особливості (сором'язливість, страх). Надавати учню приклади різних вправ / технік для подолання занепокоєння, тренувати виступи перед нечисельною знайомою аудиторією.

Ситуація 2

Викладачка готувала учня до конкурсної програми з гри на скрипці. Але через деякий час вона помітила, що чим ближче був конкурс, тим гірше починав грати хлопчик. Викладачка запропонувала збільшити кількість практичних занять, однак це не дало жодних результатів. Розмова з батьками розкрила причину: попередній конкурсний виступ учня був невдалим і у нього з'явився страх.

Що можна поради викладачці для покращення ситуації?

1. Поговорити з учнем про свої успішні та провальні виступи або про виступи видатних музикантів. Зауважити, що якщо б відомі скрипалі припиняли грати після одного невдалого виступу, то ми б не знали жодного.
2. Запропонувати учню перед конкурсом зробити короткий концерт для найдорожчих йому людей.
3. Запропонувати відмінити участь у конкурсі, почекати, поки страх «провалу» не пройде.

Відповідь

Правильними є перша та друга рекомендації.

АНКЕТА 5
САМООЦІНЮВАННЯ РІВНЯ
СФОРМОВАНOSTІ КОМПЕТЕНТНОСТІ
А 3. «ЗДАТНІСТЬ ДО РОБОТИ З ДОКУМЕНТАМИ,
ЩО ВІДОБРАЖАЮТЬ ТА ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС»

Для того, щоб оцінити рівень сформованості третьої професійної компетентності *А3. «Здатність до роботи з документами, що відображають та забезпечують освітній процес»*, пройдіть експрес-оцінювання, підрахуйте свої бали та оцініть себе.

На кожне питання надайте відповідь від 1 до 5:

- 1 бал – ні, ніколи
- 2 бали – ні, у більшості випадків
- 3 бали – частково
- 4 бали – так, у більшості випадків
- 5 балів – так, завжди

Підрахуйте загальну кількість балів і встановіть рівень сформованості компетентності:

46–50 – високий рівень (компетентність сформована на найвищому рівні);

43–45 – вище середнього (Ваш рівень знань, умінь і навичок на високому рівні, проте окремі напрями потребують поглиблення);

38–42 – середній (значний рівень знань, умінь і навичок для виконання трудової функції, однак деякі знання та навички потребують розширення та вдосконалення);

30–37 – нижче середнього (компетентність ще формується, рекомендовано долучитися до курсів з підвищення кваліфікації або ознайомитися з додатковими матеріалами (друкованими, електронними, відео) за потрібною темою);

0–29 – низький (компетентність потрібно сформувати).

№	Характеристика здатності	Оцінка рівня володіння				
1.	Слідкую за оновленням нормативної бази, ознайомлююсь з новими нормативними документами, що регулюють освітній процес у мистецькій школі	1	2	3	4	5
2.	Орієнтуюся в різних видах документації, яка функціонує в мистецькій школі	1	2	3	4	5

3.	Знаю та розрізняю сучасну навчальну документацію в мистецькій школі (типова освітня програма / освітня програма мистецької школи, типова навчальна програма / навчальна програма, робоча навчальна програма викладача) та організовую освітній процес з урахуванням змісту затверджених у школі програм	1	2	3	4	5
4.	Розробляю власні робочі навчальні програми для дисциплін, які викладаю	1	2	3	4	5
5.	Розрізняю поняття адаптація та модифікація робочої навчальної програми. Залежно від потреб учнів змінюю зміст, результати програм, забезпечуючи індивідуальний підхід	1	2	3	4	5
6.	Знаю, що таке авторський метод викладання (прийом, засіб, навчальна технологія тощо) та як його оформлювати	1	2	3	4	5
7.	Розумію поняття «академічна доброчесність» та дотримуюсь її під час підготовки власних навчальних документів	1	2	3	4	5
8.	Володію вміннями застосовувати цифрові пристрої та програмне забезпечення під час ведення навчальної документації. Слідкую за забезпеченням захисту персональних даних учнів	1	2	3	4	5
9.	Розумію необхідність створення електронного документообігу	1	2	3	4	5
10.	Розумію необхідність систематизації, архівування робіт учнів, їхніх конкурсних досягнень, що сприяє моніторингу якості освіти та розвитку учнів	1	2	3	4	5
Загальна кількість балів:						

ПРАКТИЧНІ СИТУАЦІЇ

Оберіть одну, декілька відповідей або сформулюйте свою.

Наприкінці можете ознайомитися з варіантами вирішення ситуацій.

Ситуація 1

У мистецьку школу прийшов працювати молодий викладач. Коли він звернувся до керівництва з проханням надати йому робочу навчальну програму (РНП), за якою він повинен працювати, йому відмовили, зазначивши, що РНП пишеться викладачем самостійно. Викладач написав скаргу на ім'я директора через те, що його не забезпечують необхідними документами.

Хто в цій ситуації правий?

1. Викладач мав право отримати робочу навчальну програму попереднього викладача і працювати за нею, оскільки зміст РНП прописується на основі типової навчальної програми.

2. Керівництво мало надати молодому викладачу типову освітню програму, типову навчальну програму і пояснити, що РНП готується кожним викладачем, оскільки в ній прописується не лише зміст, але й методичне забезпечення (форми, методи, прийоми засоби навчання тощо).

3. Керівництво не мало допускати викладача до уроків, поки він не продемонстрував усі документи, що забезпечують освітній процес.

Відповідь

Правильним є другий варіант відповіді. Молодий викладач повинен навчатися оформлювати документацію під керівництвом досвідчених викладачів.

Ситуація 2

Викладачка підготувала власну (авторську) РНП з варіантного освітнього компонента (навчальної дисципліни), який пропонувався в школі здобувачам освіти на вибір. Коли її розглядали на засіданні педагогічної ради один з викладачів відмітив, що частково зміст програми відповідав одній РНП, з якою він знайомий, але посилання на програму не було.

Чи була порушена академічна доброчесність? Чи можна вважати таку програму авторською?

1. Оприлюднення результатів роботи, отриманих іншими особами, як результат власної розробки або відтворення без зазначення авторства є академічним плагіатом, тому викладачка порушила академічну доброчесність. Якщо б вона зазначила, яку розробку використовувала, то таку робочу навчальну програму можна було б затвердити як авторську, якщо обсяг відтвореної інформації в новій програмі був незначний (до 5%).

2. Викладачка порушила академічну доброчесність, оскільки не вказала джерело використаних матеріалів. Однак, навіть якщо б вона вказала джерело інформації, програму не можна вважати авторською, оскільки вона не відображає власного підходу до навчання.

3. Робоча навчальна програма не є науковим дослідженням, тому посилання на джерела інформації необов'язкові. В авторській робочій навчальній програмі можна використовувати підходи до навчання інших авторів.

Відповідь

Правильним є перший варіант відповіді.

АНКЕТА 6
САМООЦІНЮВАННЯ РІВНЯ
СФОРМОВАНOSTІ КОМПЕТЕНТНОСТІ
А 4. «ЗДАТНІСТЬ НАВЧАТИ, ВЕСТИ ДІЛОВУ ТА ПРОФЕСІЙНУ
КОМУНІКАЦІЮ ДЕРЖАВНОЮ МОВОЮ»

Для того, щоб оцінити рівень сформованості четвертої професійної компетентності *А4. «Здатність навчати, вести ділову та професійну комунікацію державною мовою»*, пройдіть експрес-оцінювання, підрахуйте свої бали та оцініть себе.

На кожне питання надайте відповідь від 1 до 5:

- 1 бал – ні, ніколи
- 2 бали – ні, у більшості випадків
- 3 бали – частково
- 4 бали – так, у більшості випадків
- 5 балів – так, завжди

Підрахуйте загальну кількість балів і встановіть рівень сформованості компетентності:

46–50 – високий рівень (компетентність сформована на найвищому рівні);

43–45 – вище середнього (Ваш рівень знань, умінь і навичок на високому рівні, проте окремі напрями потребують поглиблення);

38–42 – середній (значний рівень знань, умінь і навичок для виконання трудової функції, однак деякі знання та навички потребують розширення та вдосконалення);

30–37 – нижче середнього (компетентність ще формується, рекомендовано долучитися до курсів з підвищення кваліфікації або ознайомитися з додатковими матеріалами (друкованими, електронними, відео) за потрібною темою);

0–29 – низький (компетентність потрібно сформувати).

№	Характеристика здатності	Оцінка рівня володіння				
1.	Володію орфографічними, орфоепічними, стилістичними нормами літературної української мови, слідкую за змінами в правописі	1	2	3	4	5
2.	Українською мовою говорю правильно, адаптую мову під певну вікову аудиторію учнів	1	2	3	4	5
3.	Вільно володію термінологічною базою дисциплін, які викладаю	1	2	3	4	5
4.	Навчальну документацію веду державною мовою	1	2	3	4	5
5.	Спілкування під час уроку проходить українською мовою (викладаю навчальний матеріал, веду діалог з учнями тощо)	1	2	3	4	5
6.	Даю учням такі практичні завдання (наприклад, пояснити, описати, розказати, порівняти тощо), які сприяють розвитку їхніх комунікативних навичок, вільному володінню державною мовою	1	2	3	4	5
7.	Навчальні відео-, аудіоматеріали добираю українською мовою	1	2	3	4	5
8.	Толерантно виправляю мовленнєві помилки учнів, коментуючи та пояснюючи їх (за потреби)	1	2	3	4	5
9.	Розширюю базу україномовних видань, упорядковуючи методичні рекомендації / лекційні матеріали / посібники / нотні збірки тощо	1	2	3	4	5
10.	Комунікація з батьками та колегами відбувається українською мовою	1	2	3	4	5
Загальна кількість балів:						

ПРАКТИЧНІ СИТУАЦІЇ

*Оберіть одну, декілька відповідей або сформулюйте свою.
Наприкінці можете ознайомитися з варіантами вирішення ситуацій.*

Ситуація 1

На уроці з образотворчого мистецтва викладачка дала учениці (8 років) завдання: перед тим як зобразити птаха, розповісти про нього: якого він кольору, де живе, який у нього характер, чи є у нього друзі тощо. Ця частина заняття зайняла 15 хвилин. На уроці була присутня мама дівчинки, яка після уроку підійшла до викладачки і запитала: «Навіщо витратити стільки часу на розмови? Краще, щоб дитина в цей час малювала».

Як Ви вважаєте, хто правий у цій ситуації?

1. Права мама учениці, оскільки на уроці учні мають максимально практикувати малювання, а не мовлення, яке практикується на уроках у загальноосвітній школі.
2. Викладачка права, оскільки на уроці з образотворчого мистецтва розвивається не лише техніка, а й образне мислення, комунікативна компетентність.
3. Викладачка права, але на уроці не потрібно стільки часу витратити на розмови. Учениця може малювати і описувати образ одночасно.

Відповідь

Правильною є друга відповідь, оскільки заняття в мистецькій школі розвивають не лише професійні, але й загальноосвітні компетентності. Зокрема, обговорення художнього образу допомагає краще його зобразити.

Ситуація 2

На уроці з музичної літератури викладач демонстрував відео про видатного композитора англійською мовою. На занятті були присутні учні 13–14 років. Деякі зрозуміли основний зміст відео, оскільки вивчали в школі англійську мову, а деякі – ні, оскільки вивчали німецьку. Викладач не став витратити час на коментування відео і продовжив урок.

Якої помилки допустив викладач?

1. Викладач повинен був використовувати лише відео українською мовою.
2. Викладач повинен був підготувати субтитри українською мовою.
3. Викладач мав прокоментувати зміст відео, щоб усі учні зрозуміли додатковий матеріал.
4. Викладач міг звернутися до учнів, які розуміли англійську мову, з проханням перекласти зміст відео.

Відповідь

Правильними є другий, третій, можливо й четвертий варіанти, основне завдання, яке мав виконати викладач – донести зміст відео до усіх учнів. Звернутись до учнів за допомогою викладач також міг за умови, якщо сам розумів зміст і був здатен виправити помилки в перекладі учнів.

АНКЕТА 7
САМООЦІНЮВАННЯ РІВНЯ
СФОРМОВАНOSTІ КОМПЕТЕНТНОСТІ
А 5. «ЗДАТНІСТЬ ПЛАНУВАТИ»

Для того, щоб оцінити рівень сформованості п'ятої професійної компетентності **А5. «Здатність планувати»**, пройдіть експрес-оцінювання, підрахуйте свої бали та оцініть себе.

На кожне питання надайте відповідь від 1 до 5:

- 1 бал – ні, ніколи
- 2 бали – ні, у більшості випадків
- 3 бали – частково
- 4 бали – так, у більшості випадків
- 5 балів – так, завжди

Підрахуйте загальну кількість балів і встановіть рівень сформованості компетентності:

46–50 – високий рівень (компетентність сформована на найвищому рівні);

43–45 – вище середнього (Ваш рівень знань, умінь і навичок на високому рівні, проте окремі напрями потребують поглиблення);

38–42 – середній (значний рівень знань, умінь і навичок для виконання трудової функції, однак деякі знання та навички потребують розширення та вдосконалення);

30–37 – нижче середнього (компетентність ще формується, рекомендовано долучитися до курсів з підвищення кваліфікації або ознайомитися з додатковими матеріалами (друкованими, електронними, відео) за потрібною темою);

0–29 – низький (компетентність потрібно сформувати).

№	Характеристика здатності	Оцінка рівня володіння				
1.	Знаю основи, принципи та етапи планування освітнього процесу	1	2	3	4	5
2.	Знаю особливості різних видів планування освітнього процесу (поурочне, тематичне, модульне тощо)	1	2	3	4	5
3.	Орієнтуюсь у змісті типових навчальних програм і знаю нормативні терміни досягнення семестрових / річних / підрівневих результатів учнями	1	2	3	4	5
4.	Розробляю власні робочі програми для кожної дисципліни, в яких визначаю терміни досягнення нормативних результатів учнями	1	2	3	4	5
5.	Модифікую або адаптую власні робочі навчальні програми для планування індивідуальної траєкторії учнів залежно від цілей навчання та індивідуальних здібностей учнів, зокрема з особливими освітніми потребами	1	2	3	4	5
6.	Чітко формулюю цілі, які мають бути досягнені з кожним окремим учнем	1	2	3	4	5
7.	Планую навчальні заняття, визначаю до них оптимальні форми роботи, методи та прийоми, необхідні для досягнення поставлених цілей	1	2	3	4	5
8.	Під час планування передбачаю можливі труднощі і розробляю альтернативні способи досягнення поставленої мети уроку / навчального курсу	1	2	3	4	5
9.	Для кожної навчальної дисципліни заздалегідь планую та добираю навчальні друковані / електронні матеріали, аудіо-, відеофрагменти	1	2	3	4	5
10.	Аналізую та оцінюю проведене заняття, корегую план наступних уроків (у разі потреби)	1	2	3	4	5
Загальна кількість балів:						

ПРАКТИЧНІ СИТУАЦІЇ

*Оберіть одну, декілька відповідей або сформулюйте свою.
Наприкінці можете ознайомитися з варіантами вирішення ситуацій.*

Ситуація 1

Викладачка образотворчого мистецтва, розробляючи власну робочу навчальну програму для навчальної дисципліни, планувала зробити так, щоб

учні краще засвоювали теоретичний матеріал, не перевантажувалися і не втрачали інтерес до навчання.

Який варіант робочої навчальної програми може забезпечити зазначені цілі викладачки?

1. Робоча навчальна програма, яку розроблено на основі типової навчальної програми, з ретельно описаними формами організації освітнього процесу, видами навчальних занять, алгоритмом вивчення навчального матеріалу дисципліни з урахуванням міждисциплінарних зв'язків, переліком необхідного навчально-методичного забезпечення.

2. Робоча навчальна програма, яку розроблено на основі типової навчальної програми, включає опис деяких методик, прийомів навчання, оскільки викладач розуміє, учні можуть бути різні, темпи засвоєння матеріалу можуть відрізнятися, тому протягом навчального року в програму можуть вноситися зміни.

3. Робоча навчальна програма, в якій зазначено лише зміст навчання, оскільки форми організації освітнього процесу, види занять, методи і прийоми можуть прописуватися в планах-конспектах уроків, відповідно до потреб конкретних учнів, або не зазначатися зовсім.

Відповідь

Правильним є перший та другий варіант відповіді. Саме в робочій навчальній програмі викладач має прописати всі методичні засади, але у разі потреби він може модифікувати або адаптувати власну робочу програму протягом року.

Ситуація 2

На уроці «Бесіди про мистецтво» після презентації запланованого матеріалу у викладача залишилось 15 хвилин. Щоб заповнити час, викладач вирішив показати фрагменти цікавих відео на тему лекції. Він почав задавати назву в пошуковій системі, однак ніяк не міг знайти потрібне. За той час, що залишився, він так і не зміг продемонструвати учням щось цікаве.

У чому була помилка викладача?

1. Після того, як викладач надав учням заплановану інформацію, він мав відпустити їх з заняття і не обтяжувати додатковою інформацією.

2. Викладач завжди повинен мати додатковий матеріал (текстовий, візуальний), який допоможе йому використати час уроку з користю і не втратити увагу учнів.

3. Викладач міг відкрити будь-яке відео за заданою темою, а не шукати конкретне, оскільки в інтернеті часто видаляються відеоматеріали через порушення авторського права.

Відповідь

Правильною є друга відповідь. Викладач, перед демонстрацією учням, обов'язково має сам переглянути матеріал. Якщо інформація цікава, її потрібно завантажити на свій гаджет, щоб не втратити і не втрачати час через поганий інтернет під час уроку.

АНКЕТА 8

САМООЦІНЮВАННЯ РІВНЯ СФОРМОВАНOSTI КОМПЕТЕНТНОСТІ

А 6. «ЗДАТНІСТЬ ВИКОРИСТОВУВАТИ ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ»

Для того, щоб оцінити рівень сформованості шостої професійної компетентності **А.6 «Здатність використовувати цифрові технології»**, пройдіть експрес-оцінювання, підрахуйте свої бали та оцініть себе.

На кожне питання надайте відповідь від 1 до 5:

- 1 бал – ні, ніколи
- 2 бали – ні, у більшості випадків
- 3 бали – частково
- 4 бали – так, у більшості випадків
- 5 балів – так, завжди

Підрахуйте загальну кількість балів і встановіть рівень сформованості компетентності:

46–50 – високий рівень (компетентність сформована на найвищому рівні);

43–45 – вище середнього (Ваш рівень знань, умінь і навичок на високому рівні, проте окремі напрями потребують поглиблення);

38–42 – середній (значний рівень знань, умінь і навичок для виконання трудової функції, однак деякі знання та навички потребують розширення та вдосконалення);

30–37 – нижче середнього (компетентність ще формується, рекомендовано долучитися до курсів з підвищення кваліфікації або ознайомитися з додатковими матеріалами (друкованими, електронними, відео) за потрібною темою);

0–29 – низький (компетентність потрібно сформувати).

№	Характеристика здатності	Оцінка рівня володіння				
1.	Вільно володію цифровими пристроями (комп'ютером, планшетом, смартфоном) та базовими програмами (документ Microsoft Word, презентація Microsoft PowerPoint, Paint, графічні редактори тощо)	1	2	3	4	5
2.	Працюю з онлайн-сервісами, застосунками, програмами (Zoom, Google Meet тощо), зокрема під час дистанційного навчання	1	2	3	4	5

3.	Для підготовки навчальних матеріалів аналізую, обробляю, добираю інформацію з різних онлайн-джерел. Самостійно опрацьовую матеріал, створюючи документи у форматі Microsoft Word та pdf	1	2	3	4	5
4.	Використовую різні інтерактивні платформи (Google Classroom, Learning. Apps, Kahoot, Canva тощо) для зацікавлення учнів та підвищення ефективності освітнього процесу, зокрема під час дистанційного навчання	1	2	3	4	5
5.	Розумію роль штучного інтелекту в освітньому процесі сучасної мистецької школи, використовую переваги та усвідомлюю загрози надмірного використання ІІІ	1	2	3	4	5
6.	Знаю різні нейромережі (Animaker, Aiva, Claude AI тощо), з їхньою допомогою вмію створювати різноманітні навчальні матеріали, які урізноманітнюють та осучаснюють освітній процес	1	2	3	4	5
7.	Провожу оцінювання досягнень учнів та моніторинг успішності за допомогою інформаційних технологій	1	2	3	4	5
8.	Під час роботи з цифровими ресурсами дотримуюсь етичних норм; використовуючи штучний інтелект, усвідомлюю необхідність дотримання академічної доброчесності	1	2	3	4	5
9.	Постійно підвищую рівень цифрової компетентності, слідкую за інноваціями у сфері інформаційно-комунікаційних технологій	1	2	3	4	5
10.	Знаю основи захисту персональних даних, безпечного користування інтернетом, онлайн-застосунками	1	2	3	4	5
Загальна кількість балів:						

ПРАКТИЧНІ СИТУАЦІЇ

*Оберіть одну, декілька відповідей або сформулюйте свою.
Наприкінці можете ознайомитися з варіантами вирішення ситуацій.*

Ситуація 1

Викладачка проводила уроки дистанційно за допомогою програми Zoom. Одне й те саме посилання було розіслано учням через популярні месенджери. На одному з уроків до Zoom долучився невідомий користувач і почав демонструвати різні відео рекламного змісту. Викладачка думала, що це хтось з учнів порушує

дисципліну, тому намагалась продовжити заняття, звертаючись з проханням припинити трансляцію, але трансляція продовжувалась і урок було зірвано.

Чому трапилась така ситуація і як її можна було швидко вирішити?

1. Викладачка мала постійно змінювати посилання на Zoom-конференцію. У разі виникнення невідомого користувача, видалити його.

2. Викладачка не повинна була давати право на трансляцію всім учасникам. Якщо виникає незрозуміла ситуація, потрібно було припинити трансляцію самостійно.

3. Викладачка повинна була спробувати припинити трансляцію самостійно, якщо це зробити неможливо, невідомий користувач – це вірус. Потрібно було припинити конференцію, створити нове посилання і надіслати його учням.

Відповідь

Правильним є вирішення проблеми за алгоритмом під номером три.

Ситуація 2

Викладач, готуючи презентацію з дисципліни «Початковий курс історії образотворчого мистецтва і архітектури» і намагаючись знайти цікаву інформацію для учнів, використав сервіс штучного інтелекту. На запит викладача програма видала раніше невідомі викладачу факти про художника, доробок якого вивчався на занятті. Часу на перевірку інформації не було і викладач поділився новою інформацією з учнями. Однак через деякий час викладач з'ясував, що не всі факти були правильними.

Яку помилку зробив викладач і що він мав зробити в цій ситуації?

1. Для пошуку цікавої інформації викладач не мав використовувати штучний інтелект. Дізнавшись про помилку, він мав уточнити інформацію учням.

2. Викладач міг використати штучний інтелект для оновлення лекційного матеріалу, але цей ресурс є лише додатковим, він може підказувати, яку інформацію шукати, але все потрібно перевіряти. Коли викладач знайшов правильну інформацію, він мав змінити презентацію, щоб інші учні отримали реальні факти.

3. Використовуючи штучний інтелект, викладач мав перевірити представлені факти в надійних джерелах. А після того, як знайшов помилку в презентації, мав повернутися до цього матеріалу і надати учням оновлену інформацію.

Відповідь

Правильним є третій варіант відповіді. Якщо викладач розкаже про свою помилку, він одночасно продемонструє учням декілька корисних прикладів: матеріали з ненадійних ресурсів потрібно обов'язково перевіряти, штучний інтелект збирає інформацію з усіх джерел, які є в інтернеті, тому інколи може видавати не факти, а плітки / фейки. Також викладач продемонструє здатність визнавати свої помилки і виправляти їх.

АНКЕТА 9

САМООЦІНЮВАННЯ РІВНЯ СФОРМОВАНOSTI КОМПЕТЕНТНОСТІ

Б 1. «ЗДАТНІСТЬ ВИЗНАЧАТИ РІВЕНЬ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ»

Для того, щоб оцінити рівень сформованості сьомої професійної компетентності **Б1. «Здатність визначати рівень здібностей учнів»**, пройдіть експрес-оцінювання, підрахуйте свої бали та оцініть себе.

На кожне питання надайте відповідь від 1 до 5:

- 1 бал – ні, ніколи
- 2 бали – ні, у більшості випадків
- 3 бали – частково
- 4 бали – так, у більшості випадків
- 5 балів – так, завжди

Підрахуйте загальну кількість балів і встановіть рівень сформованості компетентності:

46–50 – високий рівень (компетентність сформована на найвищому рівні);

43–45 – вище середнього (Ваш рівень знань, умінь і навичок на високому рівні, проте окремі напрями потребують поглиблення);

38–42 – середній (значний рівень знань, умінь і навичок для виконання трудової функції, однак деякі знання та навички потребують розширення та вдосконалення);

30–37 – нижче середнього (компетентність ще формується, рекомендовано долучитися до курсів з підвищення кваліфікації або ознайомитися з додатковими матеріалами (друкованими, електронними, відео) за потрібною темою);

0–29 – низький (компетентність потрібно сформувати).

№	Характеристика здатності	Оцінка рівня володіння				
1.	Визначаю рівень, який є основою для зараховування учня на освітню програму, аналізуючи наявні компетентності, сформовані вміння, знання, анатомо-фізіологічні та психічні властивості майбутнього здобувача освіти (за потреби)	1	2	3	4	5

2.	Визначаю сформовані компетентності, необхідні для вступу / переходу на інший підрівень, спираючись на типову освітню програму / освітню програму мистецької школи	1	2	3	4	5
3.	Застосовую різні форми та шкали оцінювання навчальних досягнень учнів	1	2	3	4	5
4.	Володію різними методиками визначення рівня здібностей учнів	1	2	3	4	5
5.	З урахуванням індивідуальних особливостей учнів коригую критерії оцінювання їхніх навчальних досягнень	1	2	3	4	5
6.	Після визначення сформованих знань, вмінь, навичок визначаю індивідуальну траєкторію навчання (за потреби), адаптую та/або модифікую навчальний матеріал для кожного учня	1	2	3	4	5
7.	Добираю контрольні завдання, які відповідають здібностям учнів, що допомагає підтримувати бажання навчатися, мотивувати учнів	1	2	3	4	5
8.	Відслідковує динаміку розвитку кожного учня та встановлюю можливі перешкоди в навчанні	1	2	3	4	5
9.	Обов'язково налагоджую комунікацію з рідними дитини, що допомагає пізнати учня з різних сторін	1	2	3	4	5
10.	Під час оцінювання уникаю суб'єктивних суджень, оцінюю здібності кожного учня без порівняння з іншими учасниками освітнього процесу	1	2	3	4	5
Загальна кількість балів:						

ПРАКТИЧНІ СИТУАЦІЇ

Оберіть одну, декілька відповідей або сформулюйте свою.

Наприкінці можете ознайомитися з варіантами вирішення ситуацій.

Ситуація 1

У класі викладачки сольного (естрадного) співу займалась учениця з розладами аутистичного спектра. Коли почались заняття, у дівчинки спостерігались порушення мовлення, вона не вимовляла деякі голосні звуки, не спілкувалась з викладачкою. За рік учениця вивчила декілька коротеньких пісень, почала реагувати на викладачку, виконувати її завдання, але так і не оволоділа професійними навичками (не навчилась контролювати співацьку поставу, володіти вокальним диханням, вокальними штрихами, високою позицією звуку тощо). Викладачка, оцінивши досягнення дівчинки за рік, сказала, що учениця не може продовжити навчання, оскільки не засвоїла програму першого року.

Чи правильний висновок зробила викладачка?

1. Викладачка зробила правильний висновок, оскільки учні, які не засвоїли матеріал першого року навчання, не можуть продовжити навчання в наступному класі.
2. Об'єктом оцінювання в цьому випадку мала бути динаміка розвитку дівчинки, яка визначається відносно попередніх індивідуальних досягнень. Крім того, викладачка мала оцінити не лише рівень оволодіння професійними компетентностями, але й загальноосвітніми.
3. Оцінивши досягнення учениці за перший рік навчання, викладачка мала модифікувати робочу навчальну програму і продовжити роботу з ученицею.

Відповідь

Правильними є другий і третій варіанти відповідей. Займаючись з дітьми з різними порушеннями, викладачі мають пам'ятати, що у разі потреби зміст скорочується, навчальний матеріал спрощується, а оцінюються не лише професійні знання, а будь-які зміни в поведінці, мовленні тощо. Обов'язково мають враховуватися індивідуальні особливості кожного здобувача освіти.

Ситуація 2

До викладачки скрипки в клас прийшов займатися учень, який два роки навчався в іншого викладача цієї ж мистецької школи. Викладачка знала про перехід учня заздалегідь, тому розпитала про його успіхи в попереднього викладача, дізналась про рівень його здібностей. Спираючись на отриману інформацію, вона склала індивідуальну робочу навчальну програму з підібраним під рівень розвитку здібностей репертуаром.

Оцініть дії викладачки.

1. Викладачка, отримавши інформацію від попереднього викладача, змогла заздалегідь підготуватися до нового навчального року і вже з першого уроку розпочати продуктивне навчання, що говорить про високий рівень професіоналізму.
2. Розробка робочої навчальної програми з опорою лише на характеристику учня від викладача може призвести до того, що підготовлений навчальний матеріал може не відповідати рівню здібностей здобувача освіти. Викладачка мала сама оцінити досягнення хлопчика і лише після цього добирати навчальний репертуар.
3. Для визначення індивідуальної траєкторії навчання учня викладачка мала розпитати про його досягнення у попереднього викладача та провести хоча б один урок з ним, щоб самостійно оцінити рівень його здібностей.

Відповідь

Правильним є другий варіант. Професіональний викладач має спиратися на власні компетентності під час визначення рівня здібностей учня. Оцінка від іншого викладача може бути суб'єктивною і нашкодити на вибір неправильних методів / прийомів навчання, формування занадто легкого / складного навчального матеріалу.

АНКЕТА 10
САМООЦІНЮВАННЯ РІВНЯ
СФОРМОВАНOSTІ КОМПЕТЕНТНОСТІ
Б 2. «ЗДАТНІСТЬ ВИКОРИСТОВУВАТИ НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ
В ПРОЦЕСІ ОЦІНЮВАННЯ»

Для того, щоб оцінити рівень сформованості восьмої професійної компетентності **Б 2. «Здатність використовувати новітні технології в процесі оцінювання»**, пройдіть експрес-оцінювання, підрахуйте свої бали та оцініть себе.

На кожне питання надайте відповідь від 1 до 5:

- 1 бал – ні, ніколи
- 2 бали – ні, у більшості випадків
- 3 бали – частково
- 4 бали – так, у більшості випадків
- 5 балів – так, завжди

Підрахуйте загальну кількість балів і встановіть рівень сформованості компетентності:

46–50 – високий рівень (компетентність сформована на найвищому рівні);

43–45 – вище середнього (Ваш рівень знань, умінь і навичок на високому рівні, проте окремі напрями потребують поглиблення);

38–42 – середній (значний рівень знань, умінь і навичок для виконання трудової функції, однак деякі знання та навички потребують розширення та вдосконалення);

30–37 – нижче середнього (компетентність ще формується, рекомендовано долучитися до курсів з підвищення кваліфікації або ознайомитися з додатковими матеріалами (друкованими, електронними, відео) за потрібною темою);

0–29 – низький (компетентність потрібно сформувати).

№	Характеристика здатності	Оцінка рівня володіння				
1.	Застосовую новітні, зокрема, цифрові, технології в процесі оцінювання навчальних результатів	1	2	3	4	5
2.	Використовую онлайн-програми формування оцінювання (Kahoot, Quizizz, Google Forms тощо), які дозволяють проводити тестування, опитування, вікторини тощо, забезпечуючи миттєву зворотну реакцію та адаптацію освітнього процесу до потреб учнів, а також сприяють зацікавленню учнів та зменшують стрес від контрольних заходів	1	2	3	4	5
3.	Збираю електронний архів виступів / творчих робіт учнів, створення якого дозволяє відслідковувати розвиток здобувача освіти протягом певного періоду	1	2	3	4	5
4.	Разом з учнями створюю портфоліо їхніх робіт. Така робота сприяє розвитку в учнів навичок самооцінювання	1	2	3	4	5
5.	Застосовую цифрові технології для адаптивного тестування, яке дозволяє створювати завдання різної складності, залежно від рівня знань учня, та точніше оцінити досягнення	1	2	3	4	5
6.	Для тестування / анкетування можу використовувати Google Forms як інструмент, який дозволяє швидко і якісно оцінити здобувача освіти	1	2	3	4	5
7.	Використовую ІІІ для автоматизації процесу створення тестових завдань і адаптації їх до потреб кожного учня	1	2	3	4	5
8.	Для учнів з ООП змінюю (у разі потреби) методи оцінювання, наприклад, для тестування учнів з порушеннями зору формулюю завдання в аудіоформаті, прописую збільшеним шрифтом, шрифтом Брайля тощо	1	2	3	4	5
9.	Для мотивації здобувачів освіти, підвищення інтересу до навчання використовую ігрові технології оцінювання	1	2	3	4	5
10.	Для аналізу успішності учнів, відстеження прогресу і коригування освітнього процесу можу використовувати інформаційну панель дашборд, яка збирає та візуально представляє важливі дані в одному місці	1	2	3	4	5
Загальна кількість балів:						

ПРАКТИЧНІ СИТУАЦІЇ

*Оберіть одну, декілька відповідей або сформулюйте свою.
Наприкінці можете ознайомитися з варіантами вирішення ситуацій.*

Ситуація 1

Викладачка з аудіовізуального мистецтва за допомогою сервісів ІІІ підготувала адаптивне тестування для учнів, які вивчали один рік «Початковий курс з історії кіномистецтва». Отримані результати показали занадто низький рівень засвоєння матеріалу учнями, хоча протягом навчання більшість з них демонструвала високі теоретичні знання і вміння не просто відтворювати інформацію, а й аналізувати, зіставляти, систематизувати.

Чому адаптивне тестування показало низький результат засвоєння знань?

1. Учні були не готові до фінального тестування.
2. Запитання, підготовлені викладачем з використанням ІІІ, не були якісно сформульовані.
3. ІІІ припустився помилки, коли створював алгоритм запитань.

Відповідь

Правильними є і друга, і третя відповіді. Якість виконаної роботи ІІІ залежить від якості сформульованих викладачем запитань, промптів. Крім того, ІІІ може неправильно створювати алгоритм запитань, припускати помилку, які важко виявити та виправити.

Ситуація 2

Для збереження найкращих робіт учнів, викладач з образотворчого мистецтва створив портфоліо, до якого самостійно обирав ті учнівські роботи, які вважав найкращими. Коли один з учнів, побачивши добірку своїх робіт, запропонував додати ще декілька рисунків, викладач відмовив, ґрунтовно пояснивши помилки в роботах.

Оцініть застосування викладачем технології «портфоліо».

1. Викладач діяв правильно. Обравши лише найкращі роботи, він підвищив самооцінку учнів. А ґрунтовна характеристика рисунків, які не ввійшли, дала можливість учню ще раз побачити свої помилки і попрацювати над їх виправленням.
2. У портфоліо мають входити роботи, які обирають самі учні в результаті самооцінювання. Рисунки можуть бути різного рівня складності, що демонструє поступовий розвиток учнів. Викладач може рекомендувати долучити конкретні зразки, однак рішення приймає учень.
3. До портфоліо треба включати роботи, які займають призові місця на конкурсах, оскільки це має бути добірка найкращих робіт здобувача освіти.

Відповідь

Правильною є друга відповідь. Саме учні обирають роботи, які репрезентують результати навчання, а також те, що вони знають, розуміють і можуть робити. Крім того, учні мають долучати до портфоліо письмові роздуми, пояснюючи, чому вони обрали той чи інший зразок роботи. Так вони опановують майстерність створення описів і розвивають рефлексивність.

АНКЕТА 11
САМООЦІНЮВАННЯ РІВНЯ
СФОРМОВАНOSTI КОМПЕТЕНТНОСТІ
Б 3. «ЗДАТНІСТЬ ЗДІЙСНЮВАТИ МОНІТОРИНГ
ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ
І ПРОГНОЗУВАТИ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ»

Для того, щоб оцінити рівень сформованості дев'ятої професійної компетентності **Б 3. «Здатність здійснювати моніторинг індивідуальних навчальних досягнень учнів і прогнозувати результати навчання»**, пройдіть експрес-оцінювання, підрахуйте свої бали та оцініть себе.

На кожне питання надайте відповідь від 1 до 5:

- 1 бал – ні, ніколи
- 2 бали – ні, у більшості випадків
- 3 бали – частково
- 4 бали – так, у більшості випадків
- 5 балів – так, завжди

Підрахуйте загальну кількість балів і встановіть рівень сформованості компетентності:

46–50 – високий рівень (компетентність сформована на найвищому рівні);

43–45 – вище середнього (Ваш рівень знань, умінь і навичок на високому рівні, проте окремі напрями потребують поглиблення);

38–42 – середній (значний рівень знань, умінь і навичок для виконання трудової функції, однак деякі знання та навички потребують розширення та вдосконалення);

30–37 – нижче середнього (компетентність ще формується, рекомендовано долучитися до курсів з підвищення кваліфікації або ознайомитися з додатковими матеріалами (друкованими, електронними, відео) за потрібною темою);

0–29 – низький (компетентність потрібно сформувати).

№	Характеристика здатності	Оцінка рівня володіння				
1.	Під час моніторингу індивідуальних навчальних досягнень учнів спираюсь на критерії, визначені типовою освітньою програмою / освітньою програмою мистецької школи, типовою навчальною програмою	1	2	3	4	5

2.	У власній робочій навчальній програмі деталізовано прописую розподіл балів в числовому та описовому виразах, обов'язково зазначаю форми, види, зміст та строки проведення поточного, підсумкового контролю навчальних досягнень учнів	1	2	3	4	5
3.	Застосовую різні форми оцінювання навчальних досягнень учнів: усну (індивідуальне, групове, фронтальне опитування); письмову (діагностичні, контрольні роботи, тестування); цифрову (тестування в електронному форматі); практичну (творчі проєкти, підготовка практичного завдання тощо)	1	2	3	4	5
4.	Фіксую результати оцінювання та у разі потреби коригую критерії оцінювання навчальних досягнень учнів, зокрема з ООП, терміни виконання контрольних заходів, види перевірочних завдань для визначення індивідуальної траєкторії навчання	1	2	3	4	5
5.	Розумію, що таке формувальне оцінювання та використовую його для діагностування досягнень учнів	1	2	3	4	5
6.	Пояснюю учням критерії оцінювання певної навчальної (творчої) роботи перед початком виконання завдання	1	2	3	4	5
7.	Обов'язково коментую виконану учнем роботу, отримані оцінки, пояснюю учням їхні слабкі та сильні сторони, пропоную, що і як може покращити їхню успішність	1	2	3	4	5
8.	Залучаю учнів до самооцінювання і взаємооцінювання	1	2	3	4	5
9.	Знаю норми законодавства щодо академічної доброчесності в частині оцінювання учнів і відповідальності за їх недотримання	1	2	3	4	5
10.	Запобігаю проявам необ'єктивного оцінювання чи створення перешкод під час проходження оцінювання	1	2	3	4	5
Загальна кількість балів:						

ПРАКТИЧНІ СИТУАЦІЇ

*Оберіть одну, декілька відповідей або сформулюйте свою.
Наприкінці можете ознайомитися з варіантами вирішення ситуацій.*

Ситуація 1

Викладач запропонував учню запросити на урок гри на фортепіано свого друга, щоб продемонструвати номер, підготовлений на конкурс. Учні

сподобалась ідея і на наступний урок він прийшов з найкращим другом, який навчався в художній школі. Після того, як учень зіграв, викладач звернувся до друга з проханням оцінити виступ. Хлопчик розкритикував номер, зазначивши, що йому така музика не подобається, від неї лише хочеться спати. Учень засмутився і навіть вирішив, що потрібно змінювати музичний твір.

Чи була допущена помилка в застосуванні такого оцінювання?

1. Викладач застосував корисний спосіб оцінювання – зовнішнє оцінювання дало можливість учню почути незалежну думку.
2. Перед тим, як запропонувати непрофесіоналу оцінити виступ, викладач мав розкрити критерії оцінювання, пояснивши, на що саме слухач має звернути увагу.
3. Викладач не повинен був пропонувати учню запрошувати на урок дитину, яка не навчається музиці. Оцінювати має право лише викладач.

Відповідь

Правильною є друга відповідь. Запрошення слухача-друга може стати гарним тренуванням перед виступом на публічному заході. Але щоб оцінити номер, слухач мав бути підготовлений, розуміти, на що треба звернути увагу.

Ситуація 2

На уроці з навчальної дисципліни «Музична грамота та практичне музикування» як модульне контрольне завдання викладачка розробила тести. Оскільки в класі був учень з порушеннями зору, окремо було підготовлено завдання шрифтом Брайля. Однак за відведений час учень з порушеннями зору не встиг все виконати, хоча всі інші учні виконали завдання на 10–15 хвилин раніше.

Що стало причиною того, що учень з порушеннями зору не виконав завдання вчасно?

1. Учень був не готовий до контрольного заходу, не знав відповіді, тому йому потрібно було більше часу на виконання.
2. Викладач не врахував, що учень з порушеннями зору потребує більше часу на виконання тесту і не адаптував завдання за часом.
3. У кожної дитини своя швидкість виконання завдання, тому розробляючи контрольне завдання викладач має враховувати потреби кожного здобувача освіти.

Відповідь

Правильною відповіддю є другий варіант. Викладач має пам'ятати, що деяким учням може знадобитися більше часу для виконання завдання (як, наприклад, учню, який використовує шрифт Брайля) та під час проведення оцінювання адаптувати перевірочні роботи за часом та змістом, змінювати методи тестування (готувати завдання в аудіоформаті, збільшеним шрифтом тощо).

Однак, залежно від ситуації, правильною може бути і перша відповідь. Помітивши таку ситуацію, викладач має поговорити з учнем і з'ясувати, що саме зашкодило йому в роботі, щоб на наступний раз уникнути такої ситуації.

АНКЕТА 12
САМООЦІНЮВАННЯ РІВНЯ
СФОРМОВАНOSTI КОМПЕТЕНТНОСТІ
В 1. «ЗДАТНІСТЬ РОЗРОБЛЯТИ, АДАПТУВАТИ
ТА УЗАГАЛЬНЮВАТИ НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ»

Для того, щоб оцінити рівень сформованості десятої професійної компетентності **В 1. «Здатність розробляти, адаптувати та узагальнювати навчальні матеріали»**, пройдіть експрес-оцінювання, підрахуйте свої бали та оцініть себе.

На кожне питання надайте відповідь від 1 до 5:

- 1 бал – ні, ніколи
- 2 бали – ні, у більшості випадків
- 3 бали – частково
- 4 бали – так, у більшості випадків
- 5 балів – так, завжди

Підрахуйте загальну кількість балів і встановіть рівень сформованості компетентності:

46–50 – високий рівень (компетентність сформована на найвищому рівні);

43–45 – вище середнього (Ваш рівень знань, умінь і навичок на високому рівні, проте окремі напрями потребують поглиблення);

38–42 – середній (значний рівень знань, умінь і навичок для виконання трудової функції, однак деякі знання та навички потребують розширення та вдосконалення);

30–37 – нижче середнього (компетентність ще формується, рекомендовано долучитися до курсів з підвищення кваліфікації або ознайомитися з додатковими матеріалами (друкованими, електронними, відео) за потрібною темою);

0–29 – низький (компетентність потрібно сформувати).

№	Характеристика здатності	Оцінка рівня володіння				
1.	Брала участь у розробці типових навчальних програм для мистецьких шкіл	1	2	3	4	5
2.	Розробляю робочі навчальні програми, зміст яких засновано на типових навчальних програмах	1	2	3	4	5

3.	Розробляю власну педагогічну стратегію після аналізу існуючих методик викладання навчальної дисципліни	1	2	3	4	5
4.	Розробляю навчальні матеріали (конспекти, презентації, інтерактивні завдання тощо), які відповідають змісту типових навчальних програм	1	2	3	4	5
5.	Адаптую навчальні матеріали під рівень учнів, змінюю у разі потреби для досягнення запланованих результатів навчання	1	2	3	4	5
6.	Знаю стандарти, норми, технічні вимоги, за якими оформлюється будь-яка методична розробка, додатки до розробки, список інформаційних джерел тощо	1	2	3	4	5
7.	Використовую відкриті електронні (цифрові) освітні, мультимедійні ресурси, інтерактивні інструменти для організації та покращення освітнього процесу	1	2	3	4	5
8.	Розробляю власні мультимедійні, інтерактивні матеріали, зокрема за допомогою нейромереж	1	2	3	4	5
9.	Вивчаю, аналізую існуючі україномовні та іншомовні матеріали педагогічного досвіду у сфері мистецької освіти	1	2	3	4	5
10.	Дотримуюсь норм академічної доброчесності під час розробки авторських методів / прийомів, упорядкування методичної літератури	1	2	3	4	5
Загальна кількість балів:						

ПРАКТИЧНІ СИТУАЦІЇ

*Оберіть одну, декілька відповідей або сформулюйте свою.
Наприкінці можете ознайомитися з варіантами вирішення ситуацій.*

Ситуація 1

На засіданні педагогічної ради в мистецькій школі на порядку денному розглядали методичну розробку викладача. Розробку не затвердили, тому що під час обговорення було встановлено, що більше половини змісту роботи повторювало напрацювання цього ж викладача, які оприлюднювалися раніше, але з іншою назвою. Колеги звернули увагу на порушення академічної доброчесності.

Чи були дії педагогічної ради правильними?

1. Розробку мали затвердити. Оскільки викладач використав свої матеріали з частковим доопрацюванням, а не використав роботу іншого автора без посилання, це не є порушенням академічної доброчесності.

2. Висновок педагогічної ради був правильним, оскільки, крім академічного плагіату, існує самоплагіат, що також є порушенням академічної доброчесності.

3. Висновок педагогічної ради був правильним, оскільки матеріали були не новими, і викладач міг подати їх як другу редакцію попереднього видання. Однак, це не є порушенням академічної доброчесності, оскільки він не порушив авторське право.

Відповідь

Правильною є друга відповідь, оскільки самоплагіат, як і академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація є порушенням академічної доброчесності.

Ситуація 2

Викладач, який працює в мистецькому виші (академії) та мистецькій школі, на деякі уроки з учнями середнього (базового) підрівня початкового професійного спрямування (третього року навчання) брав презентації з історії образотворчого мистецтва, які готував для студентів першого курсу. На одному з відкритих уроків колега зауважила, що презентації занадто складні, оскільки містили багато тексту і незначну кількість ілюстрацій. Однак викладач відповів, що це не заважає учням сприймати інформацію, навпаки, так він розширює їхній кругозір, поглиблює знання.

Як вважаєте, хто з викладачів прав?

1. Навіть якщо теми співпадають, викладач має адаптувати навчальні матеріали з урахуванням вікових особливостей учнів.

2. Викладач нічого не порушив, проводив навчання в межах типової навчальної програми, забезпечуючи досягнення зазначених результатів навчання.

3. Викладач мав реагувати на те, як проходить засвоєння матеріалу. Якщо за презентаціями для студентів вивчення проходило так само легко, як і за спеціально розробленими для учнів, то адаптувати матеріал не потрібно.

Відповідь:

Правильною є перша відповідь. Викладач має враховувати вікові особливості учнів і навчальні демонстраційні матеріали мають максимально спрощувати процес засвоєння нових знань.

АНКЕТА 13
САМООЦІНЮВАННЯ РІВНЯ
СФОРМОВАНOSTІ КОМПЕТЕНТНОСТІ
В 2. «ЗДАТНІСТЬ ДО ПОШИРЕННЯ ВЛАСНОГО
ПРОФЕСІЙНОГО ДОСВІДУ»

Для того, щоб оцінити рівень сформованості одинадцятої професійної компетентності ***В 2. «Здатність до поширення власного професійного досвіду»***, пройдіть експрес-оцінювання, підрахуйте свої бали та оцініть себе.

На кожне питання надайте відповідь від 1 до 5:

- 1 бал – ні, ніколи
- 2 бали – ні, у більшості випадків
- 3 бали – частково
- 4 бали – так, у більшості випадків
- 5 балів – так, завжди

Підрахуйте загальну кількість балів і встановіть рівень сформованості компетентності:

46–50 – високий рівень (компетентність сформована на найвищому рівні);

43–45 – вище середнього (Ваш рівень знань, умінь і навичок на високому рівні, проте окремі напрями потребують поглиблення);

38–42 – середній (значний рівень знань, умінь і навичок для виконання трудової функції, однак деякі знання та навички потребують розширення та вдосконалення);

30–37 – нижче середнього (компетентність ще формується, рекомендовано долучитися до курсів з підвищення кваліфікації або ознайомитися з додатковими матеріалами (друкованими, електронними, відео) за потрібною темою);

0–29 – низький (компетентність потрібно сформувати).

№	Характеристика здатності	Оцінка рівня володіння				
1.	Користуюсь цифровими технологіями, базовими програмами для документування своїх педагогічних напрацювань	1	2	3	4	5
2.	Щонайменше раз на п'ять років друкую методичний матеріал, присвячений особливостям організації освітнього процесу в мистецьких школах, зокрема в роботі з учнями з ООП	1	2	3	4	5
3.	Розробляю навчальні матеріали та оприлюднюю на безкоштовних онлайн-ресурсах для вільного завантаження	1	2	3	4	5
4.	Презентую власний професійний досвід (прийоми, методи, технології навчання тощо) на конференціях, педагогічних радах, методичних об'єднаннях тощо	1	2	3	4	5
5.	Проводжу авторські лекції / майстеркласи / тренінги, на яких ознайомлюю слухачів із своїми напрацюваннями	1	2	3	4	5
6.	Беру участь як доповідач / практик у форумах / тренінгах / семінарах, де обговорюються інноваційні методики / прийоми навчання в мистецькій школі	1	2	3	4	5
7.	Подаю свої методичні розробки на незалежне експертне оцінювання, звертаю увагу на рекомендації / зауваження колег	1	2	3	4	5
8.	Проводжу відкриті уроки з усіх навчальних дисциплін, що викладаю	1	2	3	4	5
9.	Створюю відеоконтент, який розкриває особливості організації освітнього процесу в мистецькій школі, та розміщую на youtube-каналі	1	2	3	4	5
10.	Використовую лише перевірені онлайн-платформи для розміщення свого навчального контенту	1	2	3	4	5
Загальна кількість балів:						

ПРАКТИЧНІ СИТУАЦІЇ

*Оберіть одну, декілька відповідей або сформулюйте свою.
Наприкінці можете ознайомитися з варіантами вирішення ситуацій.*

Ситуація 1

Викладач, який працює більше 30 років у мистецькій школі і розробив багато ефективних авторських прийомів навчання, не має у своєму

педагогічному доробку опублікованої методичної розробки / посібника тощо, де б відображався його досвід. На прохання керівництва оформити свої напрацювання в методичні матеріали, відповідає, що не має часу на паперову діяльність, оскільки займається викладацькою практикою.

Оцініть діяльність викладача.

1. Головне завдання викладача – навчати учнів, передавати свої знання. Йому не потрібно записувати, як він досягає результатів, головне цих результатів досягати.

2. Викладач має передавати знання, а методист – фіксувати, як ці знання передаються і формуються. Тому викладач у взаємодії з іншою людиною має закріплювати свій досвід на папері.

3. Через те, що викладачі не фіксують способи досягнення навчальних результатів, свій досвід виховання майбутніх професіоналів, молоді викладачі змушені кожного разу «відкривати велосипед», втрачаючи час на пошуки ефективних прийомів навчання.

Відповідь

Правильною є третя відповідь.

Ситуація 2

Викладач розробив методичні матеріали з предметів, які він викладає, затвердив на засіданні педагогічної ради, отримав позитивні відгуки від рецензентів. Однак, через фінансові проблеми не зміг надрукувати, тому розповсюджував матеріали лише серед своїх учнів та колег.

Чи вважається використання своїх розробок у межах однієї школи поширенням професійного розвитку?

1. Так, оскільки передача своїх методичних знань навіть одному викладачу – це поширення досвіду.

2. Так, але для того, щоб з результатами напрацювань викладача ознайомилось більше представників професійної сфери, не обов'язково друкувати матеріали. Вони можуть бути розташовані на інтернет-ресурсах з правом вільного завантаження.

3. Ні, поширення досвіду – це спроба зробити свій досвід широко відомим, якщо про нього буде знати лише одна людина, таку роботу неможливо вважати популяризацією.

Відповідь

Правильною є і перша, і друга відповіді. Однак викладач має розуміти, що поширення його досвіду розширить ознайомлення з методикою широкого кола викладачів сфери мистецької освіти.

АНКЕТА 14

САМООЦІНЮВАННЯ РІВНЯ СФОРМОВАНOSTI КОМПЕТЕНТНОСТІ

В 3. «ЗДАТНІСТЬ ДО ВЗАЄМОДІЇ З КОЛЕГАМИ ТА КЕРІВНИЦТВОМ»

Для того, щоб оцінити рівень сформованості дванадцятої професійної компетентності **В 3. «Здатність до взаємодії з колегами та керівництвом»**, пройдіть експрес-оцінювання, підрахуйте свої бали та оцініть себе.

На кожне питання надайте відповідь від 1 до 5:

- 1 бал – ні, ніколи
- 2 бали – ні, у більшості випадків
- 3 бали – частково
- 4 бали – так, у більшості випадків
- 5 балів – так, завжди

Підрахуйте загальну кількість балів і встановіть рівень сформованості компетентності:

46–50 – високий рівень (компетентність сформована на найвищому рівні);

43–45 – вище середнього (Ваш рівень знань, умінь і навичок на високому рівні, проте окремі напрями потребують поглиблення);

38–42 – середній (значний рівень знань, умінь і навичок для виконання трудової функції, однак деякі знання та навички потребують розширення та вдосконалення);

30–37 – нижче середнього (компетентність ще формується, рекомендовано долучитися до курсів з підвищення кваліфікації або ознайомитися з додатковими матеріалами (друкованими, електронними, відео) за потрібною темою);

0–29 – низький (компетентність потрібно сформувати).

№	Характеристика здатності	Оцінка рівня володіння				
1.	Знаю норми законодавства щодо академічної свободи педагогічних працівників і автономії закладів освіти, вимоги до участі педагогічних працівників у роботі колегіальних органів управління	1	2	3	4	5

2.	Знаю та дотримуюсь правил трудового розпорядку, дію відповідно до посадових обов'язків	1	2	3	4	5
3.	Чітко формулюю та висловлюю власні пропозиції щодо організації та провадження освітнього процесу під час участі в засіданнях колегіальних органів управління	1	2	3	4	5
4.	Постійно розвиваю комунікативну компетентність, володію етикою ділового спілкування	1	2	3	4	5
5.	Володію культурою слухання (рефлексивного, нерефлексивного): вмію активно слухати, робити критичні зауваження, аргументовано висловлювати рекомендації	1	2	3	4	5
6.	Взаємодію з колегами та професійною спільнотою на основі толерантності та взаємоповаги, загальнолюдських цінностей	1	2	3	4	5
7.	Координую проекти, які організовуються школою або із задіянням викладачів та учнів школи, на високому професійному рівні	1	2	3	4	5
8.	Сприймаю конструктивну критику як спосіб підвищення своєї кваліфікації	1	2	3	4	5
9.	Розумію емоційний стан співробітників, поважаю думки й потреби колег і керівництва	1	2	3	4	5
10.	Ефективно управляю конфліктами, вважаю, що вирішення проблемних ситуацій сприяє набуттю досвіду співпраці, поліпшує відносини між колегами	1	2	3	4	5
Загальна кількість балів:						

ПРАКТИЧНІ СИТУАЦІЇ

Оберіть одну, декілька відповідей або сформулюйте свою.

Наприкінці можете ознайомитися з варіантами вирішення ситуацій.

Ситуація 1

Директор мистецької школи склав список викладачів, які мають пройти атестацію, відібрав декілька заходів з підвищення кваліфікації на актуальні теми і надав перелік викладачам, зазначивши, що вони мають прослухати стільки, скільки годин їм не вистачає для проходження атестації в цьому

навчальному році. Також він зазначив, що всі представлені в переліку організації мають ліцензії, тому результати підвищення кваліфікації, які потім будуть вказані у свідоцтвах або сертифікатах, не будуть потребувати підтвердження педагогічною радою. Однак викладачі побачивши вартість курсів, відмовились проходити будь-які заходи з професійного розвитку.

Оцініть дії керівника. Як можна вирішити конфліктну ситуацію?

1. Такі управлінські дії директора по відношенню до педагогічного складу закладу сприятиме їхньому професійному зростанню, оскільки викладачам не потрібно витрачати час на пошуки необхідних заходів, а залишається лише долучитися до запропонованих на вибір. Викладачі мали не створювати конфліктну ситуацію, а обрати найкраще для себе.

2. Директор порушив академічну свободу викладачів, їхнє право самостійно обирати заходи з підвищення кваліфікації відповідно до власних потреб. Конфлікт можна вирішити лише за умови, що директор запропонує викладачам самостійно обрати курси.

3. Дії директора матимуть позитивний характер, якщо запропонований перелік має рекомендаційний характер, оскільки викладачі мають право обирати не лише організації, які мають ліцензії на провадження освітньої діяльності, а й інші організації, які займаються освітньою діяльністю для розвитку та підвищення кваліфікації професіоналів.

Відповідь

Правильними є друга та третя відповіді.

Ситуація 2

Викладач, не переговоривши з колегою, поскаржився на неї керівництву через те, що вона постійно запізнюється на заняття на 15–20 хв. і, як результат, учні запізнюються на його урок. Керівництво не стало вирішувати ситуацію, а просто звільнили викладачку за порушення трудового розпорядку.

Оцініть дії викладача і керівництва.

1. Викладач та керівництво діяли відповідно до нормативних документів і в межах закону, забезпечуючи максимально ефективний освітній процес.

2. Викладач порушив етику ділового спілкування. Він мав спочатку переговорити з колегою, з'ясувати причини, спробувати знайти компроміс і лише за умови відсутності результату звертатися до керівництва.

3. Викладач діяв правильно, він звернув увагу керівництва на порушення трудового розпорядку, а керівництво мало спочатку провести бесіду з викладачкою і з'ясувати причини запізень.

Відповідь

Правильною є друга відповідь.

АНКЕТА 15
САМООЦІНЮВАННЯ РІВНЯ
СФОРМОВАНOSTІ КОМПЕТЕНТНОСТІ
Г 1. «ЗДАТНІСТЬ ЗДІЙСНЮВАТИ МОНІТОРИНГ ВЛАСНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ І ВИЗНАЧАТИ ПОТРЕБИ
У ВЛАСНОМУ ПРОФЕСІЙНОМУ РОЗВИТКУ»

Для того, щоб оцінити рівень сформованості тринадцятої професійної компетентності **Г 1. «Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати потреби у власному професійному розвитку»**, пройдіть експрес-оцінювання, підрахуйте свої бали та оцініть себе.

На кожне питання надайте відповідь від 1 до 5:

- 1 бал – ні, ніколи
- 2 бали – ні, у більшості випадків
- 3 бали – частково
- 4 бали – так, у більшості випадків
- 5 балів – так, завжди

Підрахуйте загальну кількість балів і встановіть рівень сформованості компетентності:

46–50 – високий рівень (компетентність сформована на найвищому рівні);

43–45 – вище середнього (Ваш рівень знань, умінь і навичок на високому рівні, проте окремі напрями потребують поглиблення);

38–42 – середній (значний рівень знань, умінь і навичок для виконання трудової функції, однак деякі знання та навички потребують розширення та вдосконалення);

30–37 – нижче середнього (компетентність ще формується, рекомендовано долучитися до курсів з підвищення кваліфікації або ознайомитися з додатковими матеріалами (друкованими, електронними, відео) за потрібною темою);

0–29 – низький (компетентність потрібно сформувати).

№	Характеристика здатності	Оцінка рівня володіння				
1.	Знаю способи та методи самооцінювання загальних і професійних компетентностей	1	2	3	4	5
2.	Аналізую свої уроки (наприклад, ведення рефлексивних записів, відеозаписів тощо), що дозволяє зрозуміти допущені помилки, а також наявні прогалини в знаннях	1	2	3	4	5
3.	З метою моніторингу власної педагогічної діяльності проводжу серед учнів та їхніх батьків / представників щорічне опитування щодо якості отриманої освіти (заповнюють за бажанням)	1	2	3	4	5
4.	Оцінюю результати власної професійної діяльності (з урахуванням результатів навчання учнів)	1	2	3	4	5
5.	Визначаю сильні і слабкі сторони власної педагогічної діяльності, потребу в розвитку певних компетентностей через проведення відкритих уроків і отримання критичних зауважень колег	1	2	3	4	5
6.	Використовую інформаційно-цифрові технології (наприклад, e-portfolio, Google Forms) для оцінювання власної педагогічної діяльності	1	2	3	4	5
7.	Знаю нормативні документи, які координують діяльність викладача мистецької освіти	1	2	3	4	5
8.	Визначаю відповідність власних професійних компетентностей чинним вимогам	1	2	3	4	5
9.	На основі аналізу власної педагогічної діяльності створюю індивідуальний план професійного розвитку, визначаю цілі та напрями удосконалення	1	2	3	4	5
10.	Відповідно до вимог «Положення про атестацію педагогічних працівників закладів освіти сфери культури» проходжу атестацію, постійно підвищуючи (підтверджуючи) освітньо-кваліфікаційний рівень / педагогічне звання / відповідність займаній посаді	1	2	3	4	5
Загальна кількість балів:						

ПРАКТИЧНІ СИТУАЦІЇ

*Оберіть одну, декілька відповідей або сформулюйте свою.
Наприкінці можете ознайомитися з варіантами вирішення ситуацій.*

Ситуація 1

Викладач помітив, що третій модуль навчальної дисципліни «Початковий курс історії циркового мистецтва» («Становлення циркових жанрів в епоху Відродження та в XVII ст.») учні засвоюють набагато гірше, ніж попередні два.

Що в такій ситуації мав зробити викладач?

1. Проаналізувати уроки, використані методи / прийоми навчання, форми подачі матеріалу. Провести опитування учнів через анонімне анкетування та внести корективи в освітній процес.
2. Не звертати уваги на ситуацію: в освітньому процесі завжди є простіший і складніший матеріал, з часом учні зможуть засвоїти весь запланований зміст.
3. Максимально унаочнити теоретичний матеріал, щоб спростити сприйняття.

Відповідь

Правильними є перша та третя відповіді. Помітивши будь-які ускладнення в освітньому процесі, викладач має проаналізувати їх та удосконалити свою педагогічну діяльність для досягнення максимальних результатів. Він може покращити візуальну складову уроків, використати цифрові технології для зацікавлення учнів. Головне, він має зрозуміти в чому саме проблема.

Ситуація 2

Для моніторингу своєї діяльності викладач звернувся до учнів (5 рік навчання на середньому (базовому) підрівні початкової мистецької освіти) з проханням заповнити анкету, в якій вони мали вказати інформацію про себе і відповісти на питання, що характеризували уроки з цим викладачем. Опитування продемонструвало високий рівень професійної діяльності викладача.

Як Ви вважаєте, чи отримав викладач достовірну інформацію?

1. Так, учні підтвердили високий професіоналізм викладача.
2. Учні могли надати нечесні відповіді, оскільки боялися, що викладач, побачивши, хто як його охарактеризував, відреагує негативно і це вплине на оцінювання їхніх результатів навчання.
3. Ні, некоректно було запитувати лише про свої уроки, викладач мав провести опитування щодо освітнього процесу в цілому.

Відповідь

Правильною є друга відповідь. Опитування має бути за бажанням та анонімним.

АНКЕТА 16
САМООЦІНЮВАННЯ РІВНЯ
СФОРМОВАНOSTІ КОМПЕТЕНТНОСТІ
Г 2. «ЗДАТНІСТЬ ВИЗНАЧАТИ НАПРЯМИ, ВИДИ ТА СПОСОБИ
ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ВЛАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ
ТА ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ»

Для того, щоб оцінити рівень сформованості чотирнадцятої професійної компетентності *Г 2. «Здатність визначати напрями, види та способи підвищення рівня власних педагогічних та фахових компетентностей»*, пройдіть експрес-оцінювання, підрахуйте свої бали та оцініть себе.

На кожне питання надайте відповідь від 1 до 5:

- 1 бал – ні, ніколи
- 2 бали – ні, у більшості випадків
- 3 бали – частково
- 4 бали – так, у більшості випадків
- 5 балів – так, завжди

Підрахуйте загальну кількість балів і встановіть рівень сформованості компетентності:

46–50 – високий рівень (компетентність сформована на найвищому рівні);

43–45 – вище середнього (Ваш рівень знань, умінь і навичок на високому рівні, проте окремі напрями потребують поглиблення);

38–42 – середній (значний рівень знань, умінь і навичок для виконання трудової функції, однак деякі знання та навички потребують розширення та удосконалення);

30–37 – нижче середнього (компетентність ще формується, рекомендовано долучитися до курсів з підвищення кваліфікації або ознайомитися з додатковими матеріалами (друкованими, електронними, відео) за потрібною темою);

0–29 – низький (компетентність потрібно сформувати).

№	Характеристика здатності	Оцінка рівня володіння				
1.	Постійно беру участь у заходах, які сприяють професійному розвитку, вдосконалюю свою педагогічну майстерність	1	2	3	4	5
2.	Знаю законодавчі акти щодо професійного розвитку педагогічних працівників, нормативні вимоги, прописані для викладачів мистецьких шкіл, щодо підвищення кваліфікації	1	2	3	4	5
3.	Слідкую за оновленням нормативних документів, зокрема «Положення про атестацію педагогічних працівників закладів освіти сфери культури», професійного стандарту «Викладач мистецької школи (за видами навчальних дисциплін)», які надають інформацію щодо того, розвиток яких саме компетентностей вимагає сучасність	1	2	3	4	5
4.	Знаю, які сучасні види освіти (формальна, неформальна, інформальна), інструменти, ресурси для підвищення рівня педагогічних та фахових компетентностей існують на сьогодні в освіті, обираю найзручніші і найефективніші для себе	1	2	3	4	5
5.	Аналізую власну педагогічну діяльність з метою встановлення, яких знань не вистачає для покращення освітнього процесу, аналізую рівень своїх компетентностей та визначаю аспекти, які потребують удосконалення	1	2	3	4	5
6.	Використовую надійні інтернет-ресурси для підвищення своєї кваліфікації онлайн	1	2	3	4	5
7.	Складаю план самоосвіти на рік, в якому прописую напрями, за якими бажаю підвищити кваліфікацію	1	2	3	4	5
8.	Адаптую план самоосвіти, якщо цього вимагають зміни в освітньому процесі, в учнівському складі, зокрема, якщо зараховують на навчання учня з ООП	1	2	3	4	5
9.	Наприкінці року аналізую, які нові знання отримано, які вміння сформовано, що не вдалося досягти	1	2	3	4	5
10.	Застосовую нові знання на практиці, аналізуючи їхню ефективність	1	2	3	4	5
Загальна кількість балів:						

ПРАКТИЧНІ СИТУАЦІЇ

*Оберіть одну, декілька відповідей або сформулюйте свою.
Наприкінці можете ознайомитися з варіантами вирішення ситуацій.*

Ситуація 1

Викладач постійно здійснював моніторинг своєї педагогічної діяльності, підвищував кваліфікацію (зокрема, набрав 120 годин протягом міжатестаційного періоду), розвивав професійні компетентності. Він вважав, що виконав усі вимоги «Положення про атестацію педагогічних працівників закладів освіти сфери культури», однак атестаційна комісія прийняла негативне рішення.

Що могло спричинити негативний висновок атестаційної комісії?

1. Викладач підвищував рівень професійних компетентностей і не звернув увагу на загальні, які сьогодні є не менш важливими для надання якісної мистецької освіти різним здобувачам освіти, зокрема з ООП.
2. Члени атестаційної комісії упереджено поставилися до викладача, причиною негативної відповіді став людський (суб'єктивний) фактор.
3. Серед сертифікатів викладача були такі, що видані організаціями, які не мають ліцензії на підвищення кваліфікації. Незважаючи на те, що результати підвищення кваліфікації було визнано рішенням педагогічної (вченої) ради мистецької школи, такі документи є недійсними.

Відповідь

Правильною є перший варіант відповіді. Сучасні підходи до професійного розвитку вимагають від викладача не лише знань та вмінь зі спеціальності, а й розвиток загальноосвітніх компетентностей, зокрема з психології. Так, відповідно до атестаційного положення, не менше 10% загальної кількості годин має бути з вдосконалення знань, вмінь і практичних навичок у частині надання психологічної підтримки учасникам освітнього процесу, не менше 10% – на вдосконалення знань, вмінь і практичних навичок у частині роботи з учнями з ООП. Тому, навіть якщо обсяг підвищення кваліфікації викладача буде більше 120 годин, але без урахування розвитку різних компетентностей, комісія не зарахує такі результати і прийме негативне рішення щодо проходження атестації.

Ситуація 2

Викладач підвищував свою компетентність через інформальну освіту (вивчав особливості навчання учнів з РАС). Результати його дворічної роботи з хлопчиком з РАС продемонстрували високий рівень знань, пов'язаних зі здатністю забезпечувати інклюзивне навчання в мистецькій школі. Однак, як йому підтвердити свої здобутки на атестації, він не розумів, оскільки ніяких сертифікатів / дипломів, які б засвідчували певний рівень сформованих компетентностей, у нього не було.

Що у цьому випадку мав зробити викладач?

1. Після самостійного опанування нових знань, викладач мав обов'язково прослухати вебінар / семінар тощо і отримати документ, який би підтвердив сформовану компетентність.

2. Викладач мистецької школи може підвищувати свою кваліфікацію лише через формальну або неформальну освіту, оскільки така освіта здобувається за розробленими освітніми програмами і її якість є гарантованою.

3. Викладач мав підготувати звіт про результати підвищення кваліфікації або творчу роботу, персональне розроблення електронного освітнього ресурсу, що виконані в процесі (за результатами) підвищення кваліфікації

Відповідь

Правильною є друга відповідь, хоча інформальний вид освіти також може підвищити його компетентність. Але поки така форма роботи може застосовуватися тільки для викладачів з науковим ступенем в системі вищої освіти. Для мистецької школи чинним Положенням про атестацію такої форми не передбачено.



Адреса: вулиця Бориса Грінченка, буд. 1, м. Київ, 01001
e-mail: center@dnmckmo.org.ua
website: <https://www.dnmckmo.org.ua/>
Репозитарій: <http://arts-library.com.ua/>